

กระเบื้องจะฟูลอย

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เมื่อวันพระที่ผ่านมา กระผมฝันเห็นผี พอตื่นขึ้นมาก็รู้สึกกลัว กระผม
ภาวนาและสวดมนต์ก่อนนอน แต่ทำไมถึงฝันไม่ดี เป็นเพราะจิตเราไม่ดีหรือเปล่าครับ

หลวงพ่ : เวลาเราปฏิบัติกันเห็นไหม ครูบาอาจารย์บอกว่าเราสวดมนต์ก่อนนอน
เราทำคุณงามความดีกัน เวลาสวดมนต์ก่อนนอนนี้เห็นไหม คนนอนไม่หลับนะ เวลาคน
ไม่หลับแล้วไปหาครูบาอาจารย์ ท่านจะสอนให้พุทโธๆๆๆ พุทโธจนหลับไป

แล้วทีนี้ของเราเวลาเราพุทโธนี้เรามีแต่่วงนอน เวลาคนเป็นโรคเครียดเห็นไหม
เขานอนไม่หลับนะ เขาต้องไปกินยานอนหลับกัน ไปกินยานอนหลับเพื่อจะให้หลับ พอ
เรากินแล้วนะ วันเริ่มต้นนี้กินครึ่งเม็ด เม็ดหนึ่ง หมอเขาจะให้ยาเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะ
ต้องการให้หลับ เพราะพอเราประสาทแข็ง ทุกอย่างยาต้องเพิ่มมากขึ้น แล้วพอกินยา
นอนหลับบ่อยๆ ครั้งเข้า จะทำให้จิตนี้แย่มากเลย เพราะมันกดประสาท

ทีนี้ถ้าเราจะฟื้นของเราเห็นไหม เราก็พยายามทำจิตของเราให้ดี เราพยายามหลับ
เองด้วยตัวเราเองให้ได้ พอหลับด้วยตัวเราเองได้ ใ้เรื่องยานี้ก็จะผ่อนลงๆ จนเป็นปกติ
แล้วก็กลับไปเป็นปกติ แล้วเป็นปกตินี้เราพุทโธๆๆๆ จนหลับไป ถ้าพุทโธจนหลับไปนี้ดี
มากเลย เพราะอะไร เพราะพุทโธๆ นี้จิตเรามันมีที่เกาะ

มันเหมือนกับเราจัดสิ่งของเรียบร้อยในบ้าน ทำความสะอาดในบ้านเสร็จแล้ว เรา
นั่งในบ้านจะสบายใจไหม สบาย แต่ถ้าของในบ้านเราสกปรกรกรุงรังไปหมดเลย อู้ฮู
อะไรก็กองเต็มไปหมดเลย เรานั่งอยู่ในบ้านนี้สบายไหม ไม่สบาย เพราะมันสกปรก มัน
รกรุงรัง

นี่ก็เหมือนกันการนอนนี้ พุทโธๆๆ นี่ เหมือนกับเราจัดของในบ้านเห็นไหม เราจัดของ วางของ เก็บของเรียบร้อยแล้วนี่ โอ้โฮ สบายมากเลย พุทโธ พุทโธ จิตนี้มันอยู่กับพุทโธตลอดเลย เวลามันหลับนี่มันหลับดีมากเลย แต่ถ้าเราจัดของไม่คืนะเราก็ต้องหลับ เพราะอะไร เพราะเราทำงานมาเหนื่อยล้ามาก เราทุกข์ยากมาก เวลาเรานอนก็นอนหลับไป พอหลับไปมันก็เหมือนเราจัดบ้านไม่เรียบร้อยแล้วหลับไป หลับไปตื่นขึ้นมา มันก็อยู่ในสภาพอย่างนั้นละ แล้วการได้หลับได้นอน ถ้ามันหลับลึกๆ เข้าไป มันจะได้พักผ่อน จิตได้พักผ่อนบ้าง

ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า เราเกิดมานี้ จิตเห็นไหมเหมือนเครื่องยนต์ ติดแล้วไม่เคยดับเลย ตั้งแต่เกิด ปฏิสนธิจิตอยู่ในครรภ์มันก็ดิ้นขลุขลุๆ อยู่ นั่นละ มันรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา มันไม่ได้ดับเลยใจ แต่ถ้าเราทำสมาธินี้เหมือนกับได้พักผ่อน มันได้หลับเห็นไหม พอได้ดับเครื่องนี้เครื่องยนต์จะได้พักผ่อน จะรักษาได้ดีมากเลย

จะนั้นเวลาหลับไปแล้วมันฝัน พุทโธ พุทโธเห็นไหม จะบอกว่าจิตดีมาก เวลาจิตดีมาก หลวงปู่มั่นท่านนอนอยู่ที่หนองผือชะ หลวงตาท่านเดินจงกรมอยู่ใกล้ศาลา เพราะหลวงปู่มั่นท่านชราภาพ หลวงปู่มั่นท่านฝัน ฝันว่าไล่หมา โอ้ โอ้ ออกเสียงเลย ทีนี้หลวงตาท่านเดินจงกรมอยู่ ก็หลวงปู่มั่นท่านป่วย เราก็ต้องคอยระวัง พอเสียงไล่ พวกเราก็คิดว่าอาจารย์เราจะเป็นอะไรไหม รีบผลุนผลันขึ้นไปเลยจะไปดูแล พอขึ้นไปปั๊บ พอเสียงมันขยับ หลวงปู่มั่นท่านไวมากท่านก็ได้ยินเสียงปั๊บ ท่านก็ตื่น พอตื่นขึ้นมา

“ไครนะ”

“กระผมครับ”

“มาทำไมล่ะ”

“ก็เห็นเสียงอาจารย์ดังอยู่”

“เออ ฝันวะ ฝันวะ”

นี่ไงฝันเห็นหมา เห็นไหม ทีนี้เราบอกว่าการฝันมันฝันได้ จะนั้นเวลาเราฝันเห็นผีล่ะ นี่เราฝันเห็นผีใช่ไหม ธรรมดามันตกใจทั้งนั้นล่ะ มันเรื่องการฝันนะ เวลาเราฝันนี้มัน

เป็นสัญญาเก่า แล้วสัญญาเก่าะบางคนบอก อู้อู สิ่งที่ฝันไม่เคยเห็นเลย ไม่เคยรู้เรื่องเลย มันจะเป็นสัญญาได้อย่างไร ตั้งแต่เด็กมาผ่านมานั้น จำได้หมดเลย นี่สัญญาได้อย่างไร

สัญญานี้ะมันย้อนอดีตชาติไปเลย สัญญานี้มันซ้อนๆ กันมาเลย ถ้ามันไม่ซ้อนๆ กันมานะ เวลาพระพุทธเจ้านี้ ทำไมระลึกถึงพระเวสสันดรได้ละ พอบอกท่านเคยเป็นพระเวสสันดร นี่ก็คือข้อมูลเก่าเห็นไหม ข้อมูลในหัวใจ บุพเพนิวาสานุสติญาณ ระลึกอดีตชาติ นี่มันไปได้เลย ที่นี้พอไปได้เลย เวลาฝันขึ้นมา มันเป็นสัญญาเก่า อ้าว สัญญาได้อย่างไร โอ้อโฮ สมอญี่จำได้แม่นมาก ไม่เคยคิดเรื่องอย่างนี้เลย ไม่เคยเจออย่างนี้เลย แล้วฝันมาได้อย่างไร

มันเป็นเรื่องเวรเรื่องกรรมนะ เรื่องบุญเรื่องเวรเรื่องกรรมนี้ ที่นี้การฝันอย่างนั้น เวลาเราชำระล้างนี้เราชำระล้างได้ ที่นี้พอฝันเห็นผี แล้วไปฝันเห็นเทวดา คูตีเห็นไหมคน มีบุญมากเลย โอ้อโฮ เวลานอนฝัน ฝันว่า โอ้อโฮ มีช้างเผือกมานะ โอ้อโฮ รุ่งขึ้นก็มีครรภ์ขึ้นมา โอ้อโฮ นี่คนมีบุญมาเกิด ทำไมเขาฝันละ

ฝันบอกก็ได้ ฝันเห็นสิ่งที่คิดก็ได้ ฝันสิ่งที่เห็นผีเห็นสาวก็ได้ ที่นี้พอฝันเห็นผีเห็นสาวนะ ก็แล้วกันไปไง สิ่งที่เราฝันนะ คูตีเวลาเราเป็นแผลเห็นไหม พอแผลเราหายแล้วเราจะมีแผลเป็น แผลเป็นจะอยู่กับเราตลอดไป แต่เดี๋ยวนี้ศัลยกรรมก็ตกแต่งได้นะ แต่กรรมดานี้คนที่มิแผลเป็นก็จะมีแผลเป็นตลอดไป

จิตมันมีความรับรู้ของมัน สัญญานั่นคือแผลเป็นของใจ ที่นี้แผลเป็นของใจนี้ แผลเป็นของเราที่ทำศัลยกรรมมันหายใช่ไหม แต่ถ้าแผลเป็นของใจ ทำอย่างไรมันถึงจะหาย เวลาเราภาวนาไป พวกเรามาภาวนากัน เรามาแก้ไข ก็ทำตรงนี้ไง ถ้าเรายังชำระล้างความเล็งเลสงสัยในใจของเราไม่ได้ เราสิ้นกิเลสไม่ได้ การสิ้นกิเลสก็เหมือนกับไม่มีแผลอะไรในหัวใจเลย หัวใจนี้จะเป็นปกติ สมบูรณ์แบบเลย “ธรรมชาติ” นี่เรียบร้อยหมดเลย

ฉะนั้นการจะทำอย่างนั้นก็กำหนดพุทโธๆ พอจิตสงบเข้ามา แล้วก็ไปแก้ไขมันไปแก้ไขจิตจิต เรื่องสิ่งจิตจิตที่เป็นมา ฉะนั้นสิ่งนั้นไปแก้ไขเข้า มันก็จะทำให้สมบูรณ์ขึ้นมา พอสมบูรณ์ขึ้นมานะ สักกายทิฎฐิ วิจิจจาคือความพร่องของใจ คำว่าความพร่องของใจมันคืออะไร คือความไม่รู้ใจ พอความไม่รู้มันเกิดขึ้นมาใช่ไหม กายกับใจก็ต้องเป็นเราใช่ไหม

นี่เขาบอกว่า โดยธรรมเห็นไหม บอกกายนี้ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กาย ก็จี๋ไว้กันไป ไม่ใช่แล้วมีงเสียใจทำไม เจ็บไข้ได้ป่วยนี้ อัฐู วังหาหมอกันให้คลิกเลย ก็ไม่ใช่เราก็อิงแม่งเลย เจ็บไข้ได้ป่วย ตายปั๊เป็นโสคาบันเลย เพราะมันไม่ใช่เรา

ใช่ทั้งนั้นละ มันใช่เราตามความเป็นจริง จริงตามสมมุติ ที่นี้ความจริงตามสมมุติ นี่เห็นไหม นี่มันเป็นผลของวิญญะ แต่ถ้าจิตมันดิขึ้นมามันแก้ไขตรงนี้ไง พอแก้ไขตรงนี้ มันก็จะไปละสักายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สัสพตปราคาส ใจมันจะเต็มขึ้นมาเห็นไหม อย่างแปลในใจมันก็มีลึกมีหยาบมีละเอียดยเข้าไป

ฉะนั้นพอฝันเห็นผี การฝันแบบนี้ก็ฝันเข้าไปแล้ว มันเหมือนอดีตเหมือนประวัติศาสตร์ เราแก้ไขมันไม่ได้หรอก สิ่งที่ผ่านมาแล้ว แต่สิ่งที่มันให้ผลไง พอถึงฤดูกาลเวลามันให้ผลนะ ฝนตกแดดออกมันฤดูกาลของเขา ฤดูร้อนฤดูหนาวฤดูฝน นี่ก็เหมือนกัน จิตของเรามันไปสัมผัสสิ่งที่มันมีอยู่ มันก็ฝันออกมา พอฝันออกมาแล้วก็ตั้งสติ พอฝันไปแล้ว ก็ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไป

ฉะนั้นบอกว่า พอสวคมนต์ภาวนาแล้ว แต่ทำไมถึงฝัน สวคมนต์ภาวนานี้มันเป็นวิธีการ วิธีการว่าคนตีเห็นไหม อย่างที่พูดเมื่อกี้ที่บอกว่าคนเรานี้จัดบ้านทำความสะอาดแล้ว เราพักผ่อนเราก็อบาย นี่ก็เหมือนกัน สวคมนต์สวดพร เรากำหนดพุทโธกลับไปก่อนนอนนะ ที่นี้จัดดีขนาดไหน สิ่งที่ดีนี่เป็นวัตถุใช้ไหม แต่ถ้าเป็นหัวใจของเราเราจัดดีในปัจจุบันนี้ แต่สิ่งที่มันซับซ้อนมาละ มันมีของมันไง

มีคนนักภาวนามาคุยให้เราฟัง บางทีนี่บอก อัฐู ฝันนะ ฝันเรื่องอย่างนั้นๆ เลย ฝันเห็นอนาคตไป แล้วสุดท้ายพอถึงเวลาแล้ว มันเป็นเรื่องปกติ เพราะเขาไปเยี่ยมญาติเขา เขาบอกเห็นอย่างที่ฝันมาหมดเลย แล้วเขาพยายามจะบอกให้เราเห็นว่าเขามีความเป็นผู้วิเศษอะไรทำนองนั้นไง เราบอกไว้สาระๆ หมอดูมันทายแม่นกว่ามึงอีก หมอดูจะบอกเลยนะ เอ็งเป็นหนี้ใช้ไหม เดือนนั้นเอ็งจะใช้หนี้ได้นะ พอเราไปใช้หนี้ได้เราดีใจ โอ๊ย หมอดูทำ ไม่ใช่หรอก เราทำของเราเอง

นี่ก็เหมือนกัน เรื่องอย่างนี้ อาการของใจกับใจนี้ แตกต่างกันทั้งนั้นละ แล้วจิตของคนมันแตกต่างหลากหลาย ฉะนั้นสวคมนต์นี้เพราะอะไร เพราะเรามั่นใจใช้ไหม ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว การสวคมนต์การกำหนดพุทโธจนกลับไปนี้ มันต้องเป็น

ปกติ มันเป็นปกติโดยข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงตามนี้เห็นไหม วิธีการสวดมนต์ภาวนา แล้ว พุทโธนอนไป มันเป็นความดีที่เราจะทำให้ดี จัดบ้านให้เรียบร้อย ทำอะไรให้เสร็จ เรียบร้อยแล้วพักผ่อน สุขยอดเลย

แต่ทีนี้เรื่องของเวรของกรรม เรื่องของจิตนี้มันมีของมันไง ถ้ามีของมัน คุณทำไม เรานั่งกำหนดพุทโธกันนี้ เราพยายามจะให้พ้นจากทุกข์กันทั้งนั้นล่ะ แล้วเรากระเสือก กระสน แล้วมันได้ผลแค่ไหนล่ะ แล้วที่เราพุทโธนี้ผิดหรือ ก็ไม่ผิด พุทโธทำอะไรก็ ไม่ผิดทั้งนั้นล่ะ แต่กิเลสเรา จะบอกว่าเรานี้กิเลสหนา โยมกิเลสบาง โยมทำได้หมดเลย เรากิเลสหนา เอามันไม่ไหว ถ้าเอามันไม่ไหวอย่างนี้ เราก็สู้กันไป

ฉะนั้นวิธีการ วิธีการหมายถึงการสวดมนต์หรือกำหนดพุทโธนอนเป็นของดี ใหม ดี แล้วทำไมมันถึงฝืนล่ะ อ้าว ฝืนดีก็เยอะ เวลาฝืนดีนี้ไม่ถ้ามั่นนอน อันนี้ถ้าฝืนดี ไม่ถ้าม เก็บไว้คนเดียวเลย ฝืนดี ไม่บอกใคร พอฝืนแล้วตกใจนี้มาทันทีเลย อันนี้มันเรื่อง ปกติ

ฉะนั้นมันเป็นเรื่องของใจ พอเป็นเรื่องของใจเหมือนนามธรรม สิ่งที่เป็น นามธรรม สิ่งที่เราควบคุมไม่ได้ ทีนี้พอควบคุมไม่ได้ ถ้าเรามาตั้งสติของเรา เราจะ ควบคุมได้ไง ควบคุมได้เห็นไหม นอนให้หลับไปเลย นี่เรื่องของอย่างนี้นะเป็นเรื่องบุญ กุศลนะ อย่างเช่น หลวงตาท่านเล่าให้ฟัง แต่ก่อนนี้ท่านปฏิบัติ ท่านตั้งกติกาท่าน คนเรานะ เพราะท่านศึกษามาก ท่านบอกว่าพระพุทธเจ้าสอนว่า ปฐมยามห้ามนอน ไปนอนเอาช่วงกลาง ๔ ชั่วโมงต่อคืนหนึ่ง แล้วถ้าตื่นต้องลุกเลย พอลุกแล้วนะ ฝึกจน เห็นไหมเวลาตื่นนี้แบบว่าดีขึ้นมาเลย

ฝึกอย่างนั้นเลย ฝึกอย่างไรมันได้อย่างนั้นเห็นไหม พอฝึกอย่างนั้นแล้วประพฤติ ปฏิบัติควบคุมตัวเองตลอด ในการปฏิบัตินะ ถ้านอน ตื่นแล้วต้องลุกเลย ถ้าเราไม่ควบคุม ตัวเองนะ ตื่นนอนปั๊บ ขอลิกนิคหนึ่ง โอ้ย เมื่อกี้ภาวนามาเยอะ นี่มันทำให้เราเสียหายได้ คือทำให้เรานี้ไหลไปกับความพอใจของเราได้ แต่ท่านตั้งกติกาท่าน ฝึกมาจนสิ้น กิเลสแล้วนะ แล้วค่อยมาฝึกหัดวิธีการนอนใหม่

นี่ก็เหมือนกันไง ถ้าเราควบคุมตัวเราเพราะอะไร เพราะเรามีศรัทธาความเชื่อ เรา มีบุญกุศลนะ เราเกิดเป็นชาวพุทธ คนเกิดเป็นชาวพุทธนี้มีบุญมาก มีบุญมากๆ โอ้โฮเรามี

บุญ ทำไมชาวพุทธทิเบต ชาวพุทธเอเชียนี้ทั้งหมดเลย ทางตะวันตกเขาบอก ไอ้พวก ตะวันออกนี้ไอ้พวกล้าหลัง ไอ้พวกตะวันออกนี้ไอ้พวกที่ว่ามันไม่เจริญเท่าเขา เขาไป มองกันแต่วัตถุไง เขาไม่มองที่หัวใจละ

โธ่ เอากันจริงๆ นะตะวันตกนี่ เมื่อก่อนนะ ๒๐๐ ปี ตอนที่ยังไม่ปฏิวัติ อุตสาหกรรม ก็พอกัน ถ้ายังไม่ปฏิวัติอุตสาหกรรมซะใหม่ ยังไม่มีเครื่องจักรไอน้ำไม่มี อะไร มันก็เหมือนกันทั้งนั้นละ เขาก็ไถนาด้วยวัวด้วยควายเหมือนกัน มันจะมีอะไร แตกต่างกัน แล้วทุกซ์กว่าเราอีก ทุกซ์กว่าเราเพราะอะไร เพราะว่าเวลาหิมะตกนี้เขาไม่มี อะไรกิน นี่เห็นไหม สิ่งที่เป็นอาหาร มันเป็นอย่างนั้น แต่คิดกันไปว่ากันไป

ฉะนั้นสิ่งที่เป็นเรื่องของนามธรรม สิ่งที่เป็นเรื่องของจิต มันเป็นอย่างนี้ เราจะ บอกว่าที่เราพูดนี้ เราพูดขึ้นมาเพื่อให้เป็นหลักเกณฑ์ว่า เราทำดีแล้วจะได้ดี แต่ถ้าเราไม่มี หลักเกณฑ์นะ สวดมนต์ พุทโธนอนหลับไปเลย แล้วฝันเห็นผีนี่ ทำดีแล้วไม่ได้ดีนี่ เลิก เลย ที่เราพูดเราประกันว่า ไอ้สิ่งที่ทำคือสิ่งที่ทำ สิ่งที่ทำดีเห็นไหม

ในปัจจุบันนี้ใครเป็นคนดี แล้วทำหน้าที่การงานของเรา เพื่อประโยชน์ของเรานั้น เป็นคนดี แต่คนเราทุกคนเป็นคนดี ก็มีเวรมีกรรม คนทำความดีแล้วประสบความสำเร็จ คนทำความดีแล้วมีคนเชื่อถือศรัทธา คนที่เขาทำความดีแล้วมีผู้ใหญ่คอยดูแล นี่คนดีเขามี บุญ ไอ้เราก็ทำเหมือนกันเลย ทำเหมือนกันเปี้ยบเลย ทำได้เหมือนกัน แต่ทำไมเราทำแล้ว คนเขาบอกว่าเราทำไม่ดี ทำไมเราทำแล้วมีแต่ทุกข์ยาก ทำไมเราทำแล้วไม่มีคนช่วย เกื้อกูลเลย

นี่ไง เวลาอย่างนี้เราเรียกร้อง แต่เวลาเสียสละ เวลาทำบุญของเรา เราสร้างของเรา ไม่ได้ทำ อีกคนหนึ่งเขาทำของเขา พอสิ่งนี้มันเกิดขึ้นมา ในปัจจุบันนี้นั่นคือการกระทำ แต่ไอ้เรื่องบุญกุศล ไอ้เรื่องสิ่งที่มีนั้นมีมาแล้ว เราไปแก้ไขอดีตไม่ได้ละ ฉะนั้นเราแก้ไข อดีตไม่ได้ เราเชื่อมั่นในการกระทำที่เราเป็นชาวพุทธ ทำบุญกุศลหรือว่าเรากำหนดพุทโธแล้ว เพื่อประโยชน์ในการแก้ไข

ถ้าไม่มีตรงนี้เลยนะ มีมากเป็นชาวพุทธนี่ เป็นชาวพุทธแล้วทำอะไรก็เสียสละ เสียสละ มีแต่เสียสละ เขาเปลี่ยนศาสนาเลย เราชุดงค์ไปเราไปเจอ เขาบอกว่าเสียสละ

เสียสละ อะไรก็ต้องเสียสละ ไม่เอาแล้ว พอเปลี่ยนศาสนาไปนะเขาได้ ได้ ได้ มีแต่คนมา
ให้ใจ โอ้โฮ ส่งไปเรียนเมืองนอกเลย ทำอย่างนั้นนะ อัฐูเขาได้หมดเลย เขาไปเลย

แต่สำหรับเรานะ เราไม่พูดที่นั่นแต่พูดตรงนี้ พูดว่า “คนขายจิตวิญญาณ คนนั้นดี
ได้อย่างไรละ” คนขายจิตวิญญาณเป็นคนดีหรือ แต่เราไม่ขายจิตวิญญาณของเรา ถ้าเรา
ซื้อสัจย์กับจิตวิญญาณของเรา เราซื้อสัจย์กับศาสนาสิ่งที่เรายึดมั่นของเรา มันจะทุกขมัน
จะยาก นั่นมันเป็นเรื่องข้างนอก โอ้วาได้ๆ มานี้ ได้มานะหลักลอย ในเมื่อจิตวิญญาณเรา
นี่ เอ็งเชื่อมั่นอย่างนั้นจริงหรือ เป็นอย่างนั้นจริงหรือ

ฉะนั้นถึงบอกว่า สิ่งที่ทำแล้วนี้ ที่เราบอกว่าทำไมมันถึงฝืน ทำไมมันถึงฝืน สิ่ง
ที่เราควบคุมไม่ได้ เห็นไหมคุณลมหายใจ ทุกอย่างนี้ สติปัญญาศูนย์ประสาทเราควบคุมตัว
เราเองได้ แต่เราควบคุมการไหลเวียนของโลหิตเห็นไหม การควบคุมลมหายใจ สิ่งที่เป็น
ลม เราควบคุมอย่างนั้นได้ไหม แต่ถ้าคนฝึกโยคะเขาว่าควบคุมได้นะ ไอนี้ก็เหมือนกัน
เราควบคุมได้ในปัจจุบันที่เราควบคุมได้ แต่เวลาเรานอนไปแล้วเราหลับไปแล้ว มันเป็น
เวรเป็นกรรมเป็นบุญต่างๆ มันสะท้อนมา แต่ถ้ามันฝืนดีก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ฉะนั้นมัน
เรื่องของฝืน

เราจะบอกว่าการสวดมนต์ก่อนนอนก็พุทโธ แล้วมันยังฝืนไหม ฝืน แล้วฝืนดีก็ดี
ไป ถ้าฝืนไม่ดีก็คือสิ่งที่มันไม่ดี ถ้าไม่ดีแล้วเห็นไหมเขาไม่ให้เชื่อความฝืน เขาไม่ให้เชื่อ
อะไรทั้งสิ้น แม้แต่การปฏิบัติยังไม่ให้เชื่อเลย แต่นี้พอเราไปฝืนเองเห็นไหม เราต้อง
แก้ไขไป ความฝืนของพระอรหันต์จะสะอาดบริสุทธิ์ จะถูกต้องตามข้อเท็จจริง ความฝืน
ของปุถุชน ความฝืนของอริยบุคคลแต่ละชั้นตอนนี้ก็ไม่เหมือนกัน เพราะมันบวกด้วย
กิเลสเราไง

พระโศดบัน เห็นไหมพระโศดบันทำความสะอาดของใจได้ ๒๕ เปอร์เซ็นต์
พระสัททาคามีทำความสะอาดของใจได้ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ พระอนาคาทำความสะอาดของ
ใจได้ ๗๕ เปอร์เซ็นต์ พระอรหันต์ทำความสะอาดได้ครบถ้วนเลย พอครบถ้วนแล้วกิเลส
มันไม่มี สิ่งเร้าที่จะเกิดให้ฝืนไปทางไหนมันไม่มี พอไม่มีเท่านั้นนะ อันนั้นนี่ฝืนสะอาด
บริสุทธิ์เลย ก็ยังฝืนอยู่ ทั้งๆ ที่ว่าสะอาดบริสุทธิ์แล้ว สะอาดบริสุทธิ์เพราะมันไม่มีตัวเร้า
ไม่มีอุปาทาน ไม่มีอะไรไปเพิ่มค่ากับสิ่งที่จะประสบพบเห็น สิ่งที่เราเคยฝังใจกันมา

ฉะนั้นพอมันฝันมันก็ฝันเรื่องจริงทั้งนั้นละ พอเรื่องจริงขึ้นมามันก็ฝันของพระ
อรหันต์เห็นไหม

เว็บไซต์ออกไป บอกพระอรหันต์ฝันได้นี้เป็นปัญหาอีกล่ะ เดียวถามมาอ้อเลยล่ะ
ฉะนั้น พุคกับชุมชนโคชุมชนหนึ่ง แต่คนฟังทั่วไปเขาไม่ได้อยู่ในชุมชนนั้น เขาไม่ได้
อยู่ในเหตุการณ์นั้น เขาตีความหมายไปคนละเรื่องกัน

อันนี้พูดถึงความฝันนะ แต่เราพูดถึงการปฏิบัติ ทำไมเรามีความเครียด แล้วเรา
กำหนดเฉยๆ แล้วความเครียดหายไปได้อย่างไร ทำไมความเครียดเราถึงได้หายไป ทำไม
การปฏิบัติของเราจะเป็นสติปัฏฐาน ๔ สติปัฏฐาน ๔ ที่เราทำนี่ มันจะเป็นจริงได้
อย่างไร มันเป็นความจริงไปไม่ได้

อย่างเช่น ความฝันเวลามันฝันขึ้นไป พอเราหลับไปแล้วมันไม่มีสติ พอไม่มีสติ
มันจะมาโดยข้อเท็จจริง ที่หลวงตาบอกว่า “ฝันดิบฝันสุก” นี่เวลาฝันสุกเห็นไหม คือ
ความฝันจริงๆ ความคิดเราก็คือความฝัน ฝันดิบๆ นี่ ฝันดิบฝันสุก ฝันดิบคือว่าเพื่อเจอ
ใจ เสนอโครงการใจ เวลาคิดนี่ฝันแล้ว ความคิดที่มันเกิดขึ้นนี่ ฝันแล้ว ฝันว่าจะเป็นอย่าง
นั้น ฝันเลย ความคิดนี่คือความฝัน แต่ฝันดิบๆ แต่พอเราหลับไปนี่ฝันสุก

ฉะนั้นเวลาเรากำหนดพุทโธๆ ของเรานี้เห็นไหม เพื่อความสงบของใจ ถ้าใจมัน
สงบเข้ามาเห็นไหม สิ่งนี้มันจะแก้ไข สิ่งที่ว่าเมื่อก่อนนะ ถ้าเราไปดูว่าเรากำหนดแล้วมัน
สบาย มันดีขึ้นมา สิ่งนั้นเป็นความจริง มันสบายนะ คนเรานี้แหละเวลามันมีปมในใจ พอมี
ปมในใจ แล้วมันไม่มีสิ่งใดที่จะปลดปมในใจนั้นได้เลย แต่พอเราตั้งสติหรือว่าเราจะทำ
คุณงามความดีของเรา มันไปแก้ปมนั้นได้ มันก็ปล่อย พอมันปล่อยแล้วมันว่าเป็นความ
ว่าง มันเป็นสัมมาสมาธิ เป็นความสุขสะดวกสบาย เราจะบอกว่ามันไม่ใช่ธรรมดา

“กระเบื้องมันจะฟูลอยนะ น้ำเต้ามันจะจมน้ำไปข้างหน้า” นี่พระพุทธเจ้า
พยากรณ์เอาไว้ กระเบื้องมันจะฟูลอย กระเบื้องมันคืออะไร กระเบื้องมันคือของหนัก
กระเบื้องคือความไม่จริง กระเบื้องมันลอยน้ำไม่ได้ กระเบื้องมีน้ำหนักมันจมน้ำทั้งนั้น
แหละ แต่ผลน้ำเต้าที่มันแห้ง ผลน้ำเต้าที่ว่าเขาเอาไว้ใช้ทำความสะอาด มันเป็นไยเฉยๆ
มันจะลอยน้ำ เห็นไหม นี่คือข้อเท็จจริงที่มันเป็นความจริง ตามข้อเท็จจริงที่มันเป็นจริง

แต่นี้กระเบื้องจะฟูลอย ฟูลอยก็คือความเห็นผิดของเรานี้ไง ถ้าเรามีความเห็นผิดในการประพฤติปฏิบัติ ถ้าเรามีความเห็นผิดจากศาสนา ถ้าเรามีความเห็นถูกต้องตามศาสนา ศาสนามันอยู่ที่ไหน เรารู้กันว่าศาสนาอยู่ที่พระไตรปิฎกนะ พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ธรรมและวินัยนี่จะเป็นศาสดาของเธอ” เราก็ศึกษาธรรมและวินัยกัน แล้วถือว่านี่เป็นศาสดาของเรา ศาสดาของเรา

ศาสดามันเป็นทฤษฎี ความเป็นทฤษฎีอย่างนี้มันเป็นทฤษฎีที่น่าจะขึ้นมาเห็นใหม่ ดูระดับของท่าน ระดับของคนทำทาน ระดับของคนถือศีล ระดับของคนภาวนา ถ้าระดับของคนภาวนา พุทธศาสนาที่ว่าเราเกิดเป็นชาวพุทธที่มีความสำคัญ เกิดเป็นชาวพุทธนี้เรามีโอกาสมาก เพราะว่าชาวพุทธนี้จะสิ้นกิเลสไป ชาวพุทธเห็นใหม่มีความทุกข์ความร้อนนี้เป็นทุกข์จริง เป็นทุกข์จะความจริง ถ้ามีทุกข์จริงเราเผชิญกับความทุกข์ใช้ใหม่ ทางยุโรปเขาบอกว่า ไอ้พวกนี้ทุกข์นิยม ไปกอดอยู่กับความทุกข์

ไม่ใช่ทุกข์นิยม เวลานั่งสมาธิไปมันเกิดความเจ็บปวดใหม่ มันแน่นนอนอยู่แล้ว ถ้ามันแน่นนอนอยู่แล้วนี้ไม่ใช่ทุกข์นิยม “สัจจะนิยม” สัจจะนิยมมันเป็นความจริง เพราะเราเผชิญหน้ากับความจริงเห็นใหม่ ถ้าเราเผชิญหน้ากับความจริง เพื่ออะไร เพื่อจะแก้ไขได้ตามความเป็นจริงนั้น ถ้ามันมีเหตุการณ์จริง

เวลาเราเกิด เราเกิดมาจากไหน ปฏิสนธิจิตนี้ใครเห็นมันบ้าง เวลาเกิดแล้วเราก็ตกจากท้องแม่ แล้วเวลาผู้ที่เป๋นหมันมันมีลูกใหม่ละ แล้วเวลาเราเกิดจากท้องแม่ นี่มันเป็นสายบุญสายกรรม แต่มันเกิดมาจากกรรมของตัวเองไง เกิดมาจากปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตมันปฏิสนธิในไข่ มาเกิดปฏิสนธิในครรภ์

แล้วพอเกิดปฏิสนธินี้ พ่อแม่ก็ส่วนของพ่อแม่ แต่ส่วนของเรา ถ้าส่วนของเราเราเกิดเป็นลูกของพ่อแม่ใช้ใหม่ เราก็เป็นลูกของพ่อแม่ในชาตินี้ พ่อแม่รักกัน ใช้นี้เป็นเรื่องของโลกนะ ชีวิตความจริงเป็นสมมุติ ถ้าเป็นความจริงสมมุติ เราเกิดมาจริงใหม่ พ่อแม่จริงๆ ใหม่ จริง นี่พระอรหันต์ของลูก เห็นใหม่

พระอรหันต์ของลูก เพราะให้ชีวิตเรามานะ หล่อเลี้ยงเรามา มีบุญคุณกับเรา มหาศาลเลย แต่มันเป็นเรื่องของสมมุติ มันเป็นเรื่องของโลก คือมันเป็นเรื่องของวาระไป เป็นเรื่องของชีวิตหนึ่งใช้ใหม่ แต่จิตนี้มันยังเกิดอีก แล้วก็ผลัดกัน เปลี่ยนกันเกิดเป็นลูก

เป็นพ่อเป็นแม่ พลัดเปลี่ยนกันไปพลัดเปลี่ยนกันมา มันพลัดเปลี่ยนกันเพราะอะไร เพราะมันมีบุญมีคุณต่อกัน

แต่เวลาพุทธศาสนาสอนเรื่องปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตตัวที่จะมาเกิดนี้ เห็นไหมตัวจิตเราจะควบคุมมันอย่างไร ถ้าเราจะควบคุมอย่างไร เราก็ต้องตั้งสติก่อน แล้วเราใช้คำบริกรรม ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ สมาธิอบรมปัญญาก็ได้ ถ้าจิตมันสงบ ใจนิ่งปฏิสนธิจิต เพราะจิตสงบคือฐิติจิต คือจิตเดิมแท้คือตัวจิต แต่ถ้าเรากำหนดเฉยๆ ห้ามมีสติ ห้ามควบคุม แล้วห้ามทำอะไรๆ เลย มันก็อากาศ มันก็เป็นวัตถุเห็นไหม เราจะแก้ไขสิ่งใดได้ เราก็แก้ไขสิ่งใดๆ ไม่ได้เลย เพราะว่าเราไม่เข้าไปถึงต้นเหตุ

ต้นเหตุคืออะไร ต้นเหตุคือใจเรา ต้นเหตุคือความรู้สึก ต้นเหตุคือสิ่งที่มันเกิดขึ้นมา ฉะนั้นสิ่งที่จะเป็นไปได้นั้นต้องเข้ามาสงบที่นี้ ถ้าจิตมันเข้ามาสงบเห็นไหม เข้ามาสงบขึ้นมา พอจิตมันสงบแล้ว สติ สมาธิ ปัญญา “นี่ถ้าจิตสงบแล้วมันถึงมีปัญหา ปัญญาที่เกิดขึ้นนี้ปัญญาลอกุตรปัญญา” แต่ปัญญาที่เราคุยกันอยู่นี้ นี่ก็สติปัญญาน ๔ ใจนี้ก็สติปัญญาน ๔ นี่ พิจารณาภายในก็พิจารณาอยู่แล้ว ก็จับแล้ว

หมอมันผ่าตัดทุกวันนะ ยิ่งสัปดาห์หนึ่งมันเผาสพทุกวันเลย นี่มันเป็นกายใหม่ละ ก็กายทั้งนั้นละ นี่พิจารณาสติปัญญาน ๔ ใจ กาย เวทนา จิต ธรรม สัปดาห์หนึ่งเผาไหม้ มะพร้าวล่างหน้าศพนะ มันได้ตั้งคันะ เวลาหมอเขาผ่าตัดมันเห็นกายใหม่ละ แล้วอะไรเป็นสติปัญญาน ๔ ละ ถ้าสติปัญญาน ๔ นะนักศึกษาแพทย์มันเป็นพระอรหันต์หมดแล้ว เพราะมันผ่าอาจารย์ใหญ่ ผ่ามันทุกอย่างละ มันผ่ากายทุกวันเลย มันผ่าแล้วเย็บ เย็บแล้วผ่า ผ่าแล้วเย็บ เย็บแล้วผ่า

แล้วยังเย็บยังผ่ากิเลสยังเยอะนะ เพราะอะไร เพราะพอศึกษาแล้ว เป็นหมอไข้ใหม่ พอหมอแล้วต้องเฉพาะทางไข้ใหม่ มันต้องเรียนขึ้นไปอีกไข้ใหม่ มันศึกษาใหญ่เลย อย่างนั้นเป็นสติปัญญาน ๔ ใหม่ หมอผ่าตัดอยู่ทุกวันนี้ ผ่าเย็บผ่าเย็บผ่าเย็บ เย็บแล้วผ่า ผ่าแล้วเย็บนี่เป็นสติปัญญาน ๔ ใหม่ ถ้ามันมีความสดสังเวชนะ ถ้าหมอคนนั้นเป็นคนดีนะ ร่างกายเขากับร่างกายเราก็เหมือนกัน ถ้าร่างกายเขากับเราเหมือนกัน นี่หมอก็เป็นโรคเป็นภัยเหมือนกัน หมอก็เสียชีวิตเหมือนกัน

ถ้ามันมีจิตได้สำนึกนะ ในวิชาชีพของหมอเขาจะมีวิชาชีพของเขา เขาจะทำตามหน้าที่ของเขา แต่ถ้าหมอเขาเป็นธุรกิจ หมอที่เขาทำเพื่อผลประโยชน์ของเขา เขาทำเป็นอาชีพของเขา เขาหาผลประโยชน์ของเขาละ ถ้าหาผลประโยชน์ของเขา นี่ คือจิตใจเขาต่ำ จิตใจเขาต่ำคือว่าเขาอยู่ของเขาด้วย เพื่อใช้ชีวิตของเขา แต่ถ้าจิตใจเขาสูงขึ้นมา เขาเห็นแล้วสลดสังเวชเห็นไหม

สังเวชนี้ ภายนอกอย่างนั้นนะ เราไปเที่ยวป่าช้า ที่พระพุทธเจ้าสอนให้ไปเที่ยวป่าช้านี้ ให้ขึ้นไปเหนือลม ไปเหนือลมพอไปเห็นซากศพขึ้นมาเห็นไหม มันสลดสังเวชมันก็ สะเทือนใจไป พอมันสะเทือนใจมันก็ปล่อย ปล่อยอารมณ์ความรู้สึก ถ้ามันปล่อยความรู้สึกขึ้นมา นั่นคืออะไร นี่คือสมณะ นี่คือทำสมาธิไง ไม่ใช่สติปัฏฐาน ๔

สติปัฏฐาน ๔ ต้องจิตมันสงบก่อน พอจิตมันสงบแล้ว จิตมันออกรู้ขึ้นมา แล้วมัน สะเทือนหัวใจเห็นไหม เพราะเวลาไปเที่ยวป่าช้าละ เวลาเขาไปเที่ยวป่าช้ากัน กลางคืน เราเข้าไปในป่าช้าสิ กลางวันนี่ไปได้ แต่กลางคืนนี่ไปไม่ได้ พอไปเที่ยวป่าช้าขึ้นมา เพราะจิตมันหัดตัวเข้ามาใจ ความที่กลางคืนเรากลับคืนนี้ เราทั้งกลัวผีกลัวตาง กลัวต่างๆ เห็นไหม มันสังเวช นี่มันจะคาย ถ้าเราไม่กลัวผี เราไม่กลัวสิ่งใดๆ อย่างคนนี่ คนไม่ รู้สึกตัวเองเจ็บไข้ได้ป่วยนะ มันเห่อเหิมมาก มันจะทำอะไรตามใจมันเลย พอบอกว่านี่ โอ้โฮ พรุ่งนี้เจ็บไข้ได้ป่วยแล้ว อีกไม่กี่วันจะตายนะ ใจมันจะทั้งหมดเลย

ไอนี้ก็เหมือนกัน เวลาเรากลับ พอกลับขึ้นมามันไม่คิดเรื่องอื่นเลย มันคิดแต่เรื่องกลัว แต่ถ้าไม่มีความกลัวนะ โอ้โฮ มันฟุ้งซ่าน มันคิดไปตามอำนาจมันเค็ดขาด ไป เต็มๆ แรงมันเลย เต็มกำลังของใจที่มันคิดได้หมดเลย แต่พอจะไปป่าช้า ไปพิจารณา ซากศพ ไปกลางคืนด้วยนี่ มันก็แตกเหี่ยวแตกเลย เพราะมันไม่คิดอย่างอื่นแล้ว มันคิดแต่เรื่องกลัวแล้ว เห็นไหมพอเรื่องกลัวนี่ ไปดูซากศพ ไปดูอย่างนี้มันยังเป็นสมณะเลย

สมณะหมายถึงว่า ถ้าจิตมันไปเห็นภายนอกขึ้นมา มันพิจารณาแล้วมันสลดสังเวช ขึ้นมา มันปล่อยขึ้นมา นั่นคือสมาธิ ฉะนั้นมันไม่ใช่สติปัฏฐาน ๔ สติปัฏฐาน ๔ ใครจะรู้ได้ ไอนี้ที่สอนสติปัฏฐาน ๔ นี่มันสอนทฤษฎี มันสอนตัวหนังสือไป มันสอนตัวหนังสือกัน “นี่ๆ ตัวหนังสือเป็นอย่างนี้นะ” แต่มันไม่มีความจริง ถ้ามีความจริงขึ้นมา ถึงบอกว่า นั่นนะมันสติปัฏฐาน ๔ ปЛОม

ถ้าสติปัญญา ๔ จริงนี้ จิตมันสงบเข้ามานะ คำว่า “จิตสงบ” นี่นะ มันเหมือนกับ จิตเรานี้ได้พักผ่อน พอจิตเราพักผ่อน จิตมันเป็นเอกเทศ ถ้าจิตมันสงบเป็นเอกเทศมันมีความสุข ถ้าสงบจริงนะ แต่พวกเรานี้สงบไม่จริง เหมือนเศรษฐีเขามีความสุขเพราะเขามีเงินมีทอง เขาเป็นเศรษฐี ไอ้เราก็สมมุติว่ากูเป็นเศรษฐีนะมึง เรามีเงินพันล้านกูก็มี พันล้าน แต่เรามีพันล้านจริงๆ เรามีความสุข ไอ้เรามีพันล้านจริงๆ กูสมมุติกันว่ากูเป็นเศรษฐี

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันว่างจริง มันจะเป็นเศรษฐี มันเศรษฐีเพราะอะไร เพราะเศรษฐีนี้เขามีเงินจริงๆ เขาจับต้องได้จริง เขามีความสุขจริงๆ เขาอบอุ่นของเขาจริงๆ แต่เราสมมุติว่ากูมีเงินเหมือนกัน แต่กูไม่มีเงินเป็นตัวเลข กูว่ากูมีเงินเหมือนกันนะ แล้วมีความสุขไหม เราจะเทียบให้เห็นสมาธิจริงกับสมาธิปลอม ถ้าสมาธิว่าว่างๆ ว่างๆนี้ โดยที่มันไม่เป็นความจริง มันเหมือนเศรษฐีปลอม เศรษฐีปลอมนี้เราพูดได้ เราคิดเองได้ เราคิดอย่างไรก็ได้ คิดว่าเรามีเงินเท่าไรก็ได้

แต่ถ้ามันเป็นเศรษฐีจริงนี้เขาคิดเองไม่ได้ เขาจะเป็นเศรษฐีนี้เขาต้องทำธุรกิจการค้าของเขา เขาต้องทำงานของเขา เขาถึงได้เงินนั้นเพิ่มมา นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรากำหนดพุทโธ หรือปัญญาอบรมสมาธิ ตามข้อเท็จจริงนั้น เห็นไหมไปเที่ยวป่าช้า เราไปป่าช้า เราไปเหนือลม พอไปเห็นซากศพขึ้นมา มันสลดเข้ามา ถ้าจิตสลดเข้ามา มันปล่อยเข้ามาได้ นี่จิตมันปล่อยเข้ามา ตัวมันเองเห็นไหม มันรู้ตัวมันเอง มันมีการกระทำ มันปล่อยเข้ามา

จิตเวลามันยึด เวลามันมีความคิดเกิดขึ้น เวลาความรู้สึกมันเกิดขึ้น เวลาความทุกข์เกิดขึ้น มันเป็นโดยสามัญสำนึก มันเป็นโดยสัญชาตญาณมันเป็นอย่างนี้ งานของจิตนี้ เรื่องนามธรรมมันทำงานของมันอย่างนี้ แต่เพราะเราศึกษาธรรมะพระพุทธเจ้า แล้วเราทำตามความเป็นจริงเห็นไหม ถ้าไม่ทำตามความเป็นจริง มันก็เศรษฐีปลอม นี่ก็เอาภาคเอาเป็นสติปัญญา ๔ เป็นธรรมะเป็นอะไร เป็นเพื่อเจอ

เป็นเพื่อเจอเพราะมันมีธรรมะพระพุทธเจ้ามาเป็นทีเอบอ้าง ถ้าไม่มีธรรมะพระพุทธเจ้ามันก็เอาอะไรมาเพื่อเจอไม่ได้ ไม่มีความจริง ความปลอมจะเอามาเพื่อเจอไม่ได้ แต่เพราะมีความจริงขึ้นมา มันก็เลยเพื่อเจอ

แต่ถ้าเราเป็นเศรษฐีจริงนะ เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เราทำหน้าที่การงานขึ้นมาเนี่ย มันจะมีของมัน มันจะมีหลักมือของความรู้ มีการกระทำ เราทำธุรกิจนี้เรารู้ขาดทุนกำไรอย่างไร เราทำบัญชีทุกวัน ทำบัญชีของเรา เงินมันจะสะสมขึ้นมา มันจะเพิ่มขึ้นมา ปฏิบัติไปเนี่ยมันจะมีข้อเท็จจริงของมันตลอด แล้วข้อเท็จจริงที่มันทำบัญชีแล้ว ออกไปทำธุรกิจ ออกไปใช้จ่ายเนี่ยมันเป็นอีกเรื่องหนึ่ง พอทำบัญชีขึ้นมาเนี่ยมันทบ บัญชีเนี่ยมันสะสมขึ้นมาว่ากำไรขาดทุนมันมีมากน้อยแค่ไหน

เรากำหนด ทำจิตใจนี้ให้มันสงบเข้ามา มันจะทบในบัญชีของเราว่าบัญชีมีจริงหรือมีปลอม ถ้ามีจริงหรือมีปลอมแล้ว เวลาเรามีบัญชีแล้วใช้ไหม เรามีต้นทุนแล้วใช้ไหม เราออกไปทำธุรกิจ นี่ๆ อันนี้ออกไป มันถึงสติปัญญา ๔ เกิดตรงนี้ไง ถ้าสติปัญญา ๔ มันเกิดขึ้นนะเพราะอะไร เพราะเรามีเงินทุนใช้ไหม แล้วเราสั่งของเขามาเราจ่ายเงินได้ เราทำอะไรก็ได้ สติปัญญา ๔ มันเกิดตรงนี้

ถ้าจิตมันสงบแล้ว พอจิตสงบมันไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันสะท้อนหัวใจ มันสะท้อนหัวใจนี้สั้นไหวหมดเลย แต่ถ้าเราไปเห็นกายนะ อย่างที่หมอเขาเห็นกาย เราไปเที่ยวป่าช้า สัปเหร่อมันทำอาชีพของมันนะ ในการเผาศพทุกวันนะ อย่างนั้นไม่ใช่สติปัญญา ๔

สติปัญญา ๔ มันต้องเป็นจิตเห็น แล้วถ้าจิตมันเห็นแล้วนะ จิตดวงนั้นเห็น จิตปฏิสนธิจิต จิตดวงนั้นเห็น จิตดวงนั้นจะกายตำรอกกิเลสของจิตดวงนั้น จิตดวงนั้นเห็น แล้วจิตดวงอื่นชำระกิเลส ไม่มี ฉะนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกว่า เราเป็นคนกำหนด เป็นคนชี้ทางเท่านั้น พวกผู้ปฏิบัติต้องทำของผู้ที่ปฏิบัติเอง

ฉะนั้นเวลาเป็นสันติภูมิกะ สันติภูมิกะคือรู้ตามความเป็นจริง ปังจัดตั้ง เห็นเฉพาะหน้า สิ่งที่เห็นเฉพาะหน้า หรือรู้เฉพาะตนเนี่ยมันจะถอดถอนกิเลสเฉพาะดวงนั้น นี่ไงเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วถึงทอดธุระว่าจะสอนได้อย่างไรๆ

เราไม่สบายนะ นี่เข้าโรงพยาบาล ผลัวะ! โรงพยาบาลนี่เอาเตียงขึ้นมา แล้วรักษาหมดเลย นี่ไงโรงพยาบาลรักษาคอนไ้ใช้ได้ทั้งหมด แต่ธรรมะนี้จะรักษาเฉพาะบุคคล! บุคคล! บุคคล! แล้วจะต้องเป็นธรรมที่เกิดจากจิตดวงนั้นเห็นไหม นี่กระเบื้องมันจะฟุ่

ลอย ฟูลอยเพราะกิเลสมันหนา กิเลสมันหนามันก็ว่านี่ธรรมชาติของพระพุทธเจ้า รู้ไปหมดเลย กระเบื้องมันจะฟูลอย

แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ มันเป็นเรื่องมันเป็นเรื่องน้ำเต้า น้ำเต้ามันเบาใช้ไหม
จิตใจมันเบาจิตใจมันดี นี่จิตใจที่มันเป็นธรรม มันไม่ใช่กระเบื้อง ถ้าจิตใจที่มันเป็นกิเลส
กิเลสมันครอบงำอยู่ นี่กระเบื้องมันจะจมน้ำไง นี่ปฏิบัติธรรมนะ อู๊ฮู ว่างหมดเลยนะ นั่น
ล่ะกระเบื้อง “กระเบื้องมันจะฟุ่ลลอย” แต่ถ้าเป็นความจริงนะ ความจริงมันเป็นข้อเท็จจริง
ขึ้นมา มันจะไม่ฟุ่ลลอยของมัน มันมีข้อเท็จจริงของมัน

มันเป็นข้อเท็จจริง! ข้อเท็จจริงคือปัจจุบัน ถ้าข้อเท็จจริงอันนี้เกิดขึ้นมาเห็นใหม่ เวลาจิตมันสงบนะ พอสงบแล้วมันออกวิปัสสนา ออกแยกแยะออกทำลาย ออกทำลายอะไร ออกทำลายสักกายทิฐิ ความเห็นผิดในกาย อุปาทานในกาย ถ้าอสุระของกายมันเป็นอนาคา แล้วถ้าเป็นตัวจิตละ จิตที่ทรงรูปของมัน ที่ปฏิสนธิจิต จิตที่เป็นภพที่มันเกิดขึ้นมาละ

มันเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป นี่คือ สมาริ ปัญญา ถ้าปัญญาอย่างนี้เกิดขึ้นมาเห็นใหม่ นี่สติปัญญาน ๔ มันอยู่ที่นี้ สติปัญญาคือเห็นตามความเป็นจริง แล้วสติปัญญาน ๔ ขึ้นมา คนที่วิปัสสนา สติปัญญาน ๔ นี่ แล้วเวลามันตำรอก ก็เลศเต็มหัวทุกคนรู้ได้ แต่ถ้าเวลามันชำระกิเลส เห็นใหม่ มันถอดมันถอนอย่างไร มันทำอย่างไร มันได้ชำระสิ่งใดออกไป ถ้าชำระสิ่งนั้นออกไปตามความเป็นจริงอย่างนั้น

ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติดุปฏิบัติ ท่านผ่านมาเหมือนพ่อแม่เลย พ่อแม่ทำมาหา
กินมา แสนทุกข์แสนยาก พอแสนทุกข์แสนยากนี้ ลูกหลานทุกคนก็อยากจะให้ร่ำรวย
เหมือนกับพ่อแม่ทั้งนั้นล่ะ แต่ลูกหลานเราจะร่ำรวยได้จริง จะรักษาสมบัติได้จริง
ลูกหลานนั้นจะต้องฝึกงาน จะต้องทำงานเป็นตามความเป็นจริง

กรรมฐาน ในการปฏิบัติของครูบาอาจารย์เราเห็นไหม ครูบาอาจารย์เราแต่ละองค์
นี่ คนเรานะ เอาหัวใจไว้ในอำนาจของเรา เอาความจริงไว้ในอำนาจของเราได้ คนๆ นั้น
นะจะทำได้ด้วยข้อเท็จจริงนี้ จะรู้ว่าทำมาด้วยความยากลำบากแค่ไหน

ฉะนั้นเวลาจะสอนลูกหลาน จะสอนให้คนอื่นทำให้ได้เหมือนเรา เหมือนเราเลย ถ้าเราประกอบธุรกิจสำเร็จขึ้นมา รักษาสมบัติของเราขนาดนี้ แล้วต้องการให้คนอื่น รักษาสมบัติของเรา เราจะต้องแนะนำเทคนิควิธีการให้ทันคน ให้รู้เท่า ไม่ให้ใครมาค้ำ ตุ้น ไม่ให้ใครมาหลอกลวง น้อฉล เอาสมบัติของเราไปได้เลย เวลาเราปฏิบัติกับจิตของ เราเอง มันจะเป็นอย่างนั้นล่ะ

ฉะนั้นคนที่เป็นอย่างนั้นแล้ว เวลาปฏิบัติขึ้นมา ครูบาอาจารย์ของเราถึงได้ถนอม รักษาลูกศิษย์ลูกหามากนะ การที่จะประพฤติปฏิบัติ สถานที่สัปปายะ ๔ เห็นไหม หมู่ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ ๑๐๑ ๑๐๒ ๑๐๓ ๑๐๔ ๑๐๕ ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙ ๑๑๐ ๑๑๑ ๑๑๒ ๑๑๓ ๑๑๔ ๑๑๕ ๑๑๖ ๑๑๗ ๑๑๘ ๑๑๙ ๑๒๐ ๑๒๑ ๑๒๒ ๑๒๓ ๑๒๔ ๑๒๕ ๑๒๖ ๑๒๗ ๑๒๘ ๑๒๙ ๑๓๐ ๑๓๑ ๑๓๒ ๑๓๓ ๑๓๔ ๑๓๕ ๑๓๖ ๑๓๗ ๑๓๘ ๑๓๙ ๑๔๐ ๑๔๑ ๑๔๒ ๑๔๓ ๑๔๔ ๑๔๕ ๑๔๖ ๑๔๗ ๑๔๘ ๑๔๙ ๑๕๐ ๑๕๑ ๑๕๒ ๑๕๓ ๑๕๔ ๑๕๕ ๑๕๖ ๑๕๗ ๑๕๘ ๑๕๙ ๑๖๐ ๑๖๑ ๑๖๒ ๑๖๓ ๑๖๔ ๑๖๕ ๑๖๖ ๑๖๗ ๑๖๘ ๑๖๙ ๑๗๐ ๑๗๑ ๑๗๒ ๑๗๓ ๑๗๔ ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐ ๑๘๑ ๑๘๒ ๑๘๓ ๑๘๔ ๑๘๕ ๑๘๖ ๑๘๗ ๑๘๘ ๑๘๙ ๑๙๐ ๑๙๑ ๑๙๒ ๑๙๓ ๑๙๔ ๑๙๕ ๑๙๖ ๑๙๗ ๑๙๘ ๑๙๙ ๒๐๐ ๒๐๑ ๒๐๒ ๒๐๓ ๒๐๔ ๒๐๕ ๒๐๖ ๒๐๗ ๒๐๘ ๒๐๙ ๒๑๐ ๒๑๑ ๒๑๒ ๒๑๓ ๒๑๔ ๒๑๕ ๒๑๖ ๒๑๗ ๒๑๘ ๒๑๙ ๒๒๐ ๒๒๑ ๒๒๒ ๒๒๓ ๒๒๔ ๒๒๕ ๒๒๖ ๒๒๗ ๒๒๘ ๒๒๙ ๒๓๐ ๒๓๑ ๒๓๒ ๒๓๓ ๒๓๔ ๒๓๕ ๒๓๖ ๒๓๗ ๒๓๘ ๒๓๙ ๒๔๐ ๒๔๑ ๒๔๒ ๒๔๓ ๒๔๔ ๒๔๕ ๒๔๖ ๒๔๗ ๒๔๘ ๒๔๙ ๒๕๐ ๒๕๑ ๒๕๒ ๒๕๓ ๒๕๔ ๒๕๕ ๒๕๖ ๒๕๗ ๒๕๘ ๒๕๙ ๒๖๐ ๒๖๑ ๒๖๒ ๒๖๓ ๒๖๔ ๒๖๕ ๒๖๖ ๒๖๗ ๒๖๘ ๒๖๙ ๒๗๐ ๒๗๑ ๒๗๒ ๒๗๓ ๒๗๔ ๒๗๕ ๒๗๖ ๒๗๗ ๒๗๘ ๒๗๙ ๒๘๐ ๒๘๑ ๒๘๒ ๒๘๓ ๒๘๔ ๒๘๕ ๒๘๖ ๒๘๗ ๒๘๘ ๒๘๙ ๒๙๐ ๒๙๑ ๒๙๒ ๒๙๓ ๒๙๔ ๒๙๕ ๒๙๖ ๒๙๗ ๒๙๘ ๒๙๙ ๓๐๐ ๓๐๑ ๓๐๒ ๓๐๓ ๓๐๔ ๓๐๕ ๓๐๖ ๓๐๗ ๓๐๘ ๓๐๙ ๓๑๐ ๓๑๑ ๓๑๒ ๓๑๓ ๓๑๔ ๓๑๕ ๓๑๖ ๓๑๗ ๓๑๘ ๓๑๙ ๓๒๐ ๓๒๑ ๓๒๒ ๓๒๓ ๓๒๔ ๓๒๕ ๓๒๖ ๓๒๗ ๓๒๘ ๓๒๙ ๓๓๐ ๓๓๑ ๓๓๒ ๓๓๓ ๓๓๔ ๓๓๕ ๓๓๖ ๓๓๗ ๓๓๘ ๓๓๙ ๓๔๐ ๓๔๑ ๓๔๒ ๓๔๓ ๓๔๔ ๓๔๕ ๓๔๖ ๓๔๗ ๓๔๘ ๓๔๙ ๓๕๐ ๓๕๑ ๓๕๒ ๓๕๓ ๓๕๔ ๓๕๕ ๓๕๖ ๓๕๗ ๓๕๘ ๓๕๙ ๓๖๐ ๓๖๑ ๓๖๒ ๓๖๓ ๓๖๔ ๓๖๕ ๓๖๖ ๓๖๗ ๓๖๘ ๓๖๙ ๓๗๐ ๓๗๑ ๓๗๒ ๓๗๓ ๓๗๔ ๓๗๕ ๓๗๖ ๓๗๗ ๓๗๘ ๓๗๙ ๓๘๐ ๓๘๑ ๓๘๒ ๓๘๓ ๓๘๔ ๓๘๕ ๓๘๖ ๓๘๗ ๓๘๘ ๓๘๙ ๓๙๐ ๓๙๑ ๓๙๒ ๓๙๓ ๓๙๔ ๓๙๕ ๓๙๖ ๓๙๗ ๓๙๘ ๓๙๙ ๔๐๐ ๔๐๑ ๔๐๒ ๔๐๓ ๔๐๔ ๔๐๕ ๔๐๖ ๔๐๗ ๔๐๘ ๔๐๙ ๔๑๐ ๔๑๑ ๔๑๒ ๔๑๓ ๔๑๔ ๔๑๕ ๔๑๖ ๔๑๗ ๔๑๘ ๔๑๙ ๔๒๐ ๔๒๑ ๔๒๒ ๔๒๓ ๔๒๔ ๔๒๕ ๔๒๖ ๔๒๗ ๔๒๘ ๔๒๙ ๔๓๐ ๔๓๑ ๔๓๒ ๔๓๓ ๔๓๔ ๔๓๕ ๔๓๖ ๔๓๗ ๔๓๘ ๔๓๙ ๔๔๐ ๔๔๑ ๔๔๒ ๔๔๓ ๔๔๔ ๔๔๕ ๔๔๖ ๔๔๗ ๔๔๘ ๔๔๙ ๔๕๐ ๔๕๑ ๔๕๒ ๔๕๓ ๔๕๔ ๔๕๕ ๔๕๖ ๔๕๗ ๔๕๘ ๔๕๙ ๔๖๐ ๔๖๑ ๔๖๒ ๔๖๓ ๔๖๔ ๔๖๕ ๔๖๖ ๔๖๗ ๔๖๘ ๔๖๙ ๔๗๐ ๔๗๑ ๔๗๒ ๔๗๓ ๔๗๔ ๔๗๕ ๔๗๖ ๔๗๗ ๔๗๘ ๔๗๙ ๔๘๐ ๔๘๑ ๔๘๒ ๔๘๓ ๔๘๔ ๔๘๕ ๔๘๖ ๔๘๗ ๔๘๘ ๔๘๙ ๔๙๐ ๔๙๑ ๔๙๒ ๔๙๓ ๔๙๔ ๔๙๕ ๔๙๖ ๔๙๗ ๔๙๘ ๔๙๙ ๕๐๐ ๕๐๑ ๕๐๒ ๕๐๓ ๕๐๔ ๕๐๕ ๕๐๖ ๕๐๗ ๕๐๘ ๕๐๙ ๕๑๐ ๕๑๑ ๕๑๒ ๕๑๓ ๕๑๔ ๕๑๕ ๕๑๖ ๕๑๗ ๕๑๘ ๕๑๙ ๕๒๐ ๕๒๑ ๕๒๒ ๕๒๓ ๕๒๔ ๕๒๕ ๕๒๖ ๕๒๗ ๕๒๘ ๕๒๙ ๕๓๐ ๕๓๑ ๕๓๒ ๕๓๓ ๕๓๔ ๕๓๕ ๕๓๖ ๕๓๗ ๕๓๘ ๕๓๙ ๕๔๐ ๕๔๑ ๕๔๒ ๕๔๓ ๕๔๔ ๕๔๕ ๕๔๖ ๕๔๗ ๕๔๘ ๕๔๙ ๕๕๐ ๕๕๑ ๕๕๒ ๕๕๓ ๕๕๔ ๕๕๕ ๕๕๖ ๕๕๗ ๕๕๘ ๕๕๙ ๕๖๐ ๕๖๑ ๕๖๒ ๕๖๓ ๕๖๔ ๕๖๕ ๕๖๖ ๕๖๗ ๕๖๘ ๕๖๙ ๕๗๐ ๕๗๑ ๕๗๒ ๕๗๓ ๕๗๔ ๕๗๕ ๕๗๖ ๕๗๗ ๕๗๘ ๕๗๙ ๕๘๐ ๕๘๑ ๕๘๒ ๕๘๓ ๕๘๔ ๕๘๕ ๕๘๖ ๕๘๗ ๕๘๘ ๕๘๙ ๕๙๐ ๕๙๑ ๕๙๒ ๕๙๓ ๕๙๔ ๕๙๕ ๕๙๖ ๕๙๗ ๕๙๘ ๕๙๙ ๖๐๐ ๖๐๑ ๖๐๒ ๖๐๓ ๖๐๔ ๖๐๕ ๖๐๖ ๖๐๗ ๖๐๘ ๖๐๙ ๖๑๐ ๖๑๑ ๖๑๒ ๖๑๓ ๖๑๔ ๖๑๕ ๖๑๖ ๖๑๗ ๖๑๘ ๖๑๙ ๖๒๐ ๖๒๑ ๖๒๒ ๖๒๓ ๖๒๔ ๖๒๕ ๖๒๖ ๖๒๗ ๖๒๘ ๖๒๙ ๖๓๐ ๖๓๑ ๖๓๒ ๖๓๓ ๖๓๔ ๖๓๕ ๖๓๖ ๖๓๗ ๖๓๘ ๖๓๙ ๖๔๐ ๖๔๑ ๖๔๒ ๖๔๓ ๖๔๔ ๖๔๕ ๖๔๖ ๖๔๗ ๖๔๘ ๖๔๙ ๖๕๐ ๖๕๑ ๖๕๒ ๖๕๓ ๖๕๔ ๖๕๕ ๖๕๖ ๖๕๗ ๖๕๘ ๖๕๙ ๖๖๐ ๖๖๑ ๖๖๒ ๖๖๓ ๖๖๔ ๖๖๕ ๖๖๖ ๖๖๗ ๖๖๘ ๖๖๙ ๖๗๐ ๖๗๑ ๖๗๒ ๖๗๓ ๖๗๔ ๖๗๕ ๖๗๖ ๖๗๗ ๖๗๘ ๖๗๙ ๖๘๐ ๖๘๑ ๖๘๒ ๖๘๓ ๖๘๔ ๖๘๕ ๖๘๖ ๖๘๗ ๖๘๘ ๖๘๙ ๖๙๐ ๖๙๑ ๖๙๒ ๖๙๓ ๖๙๔ ๖๙๕ ๖๙๖ ๖๙๗ ๖๙๘ ๖๙๙ ๗๐๐ ๗๐๑ ๗๐๒ ๗๐๓ ๗๐๔ ๗๐๕ ๗๐๖ ๗๐๗ ๗๐๘ ๗๐๙ ๗๑๐ ๗๑๑ ๗๑๒ ๗๑๓ ๗๑๔ ๗๑๕ ๗๑๖ ๗๑๗ ๗๑๘ ๗๑๙ ๗๒๐ ๗๒๑ ๗๒๒ ๗๒๓ ๗๒๔ ๗๒๕ ๗๒๖ ๗๒๗ ๗๒๘ ๗๒๙ ๗๓๐ ๗๓๑ ๗๓๒ ๗๓๓ ๗๓๔ ๗๓๕ ๗๓๖ ๗๓๗ ๗๓๘ ๗๓๙ ๗๔๐ ๗๔๑ ๗๔๒ ๗๔๓ ๗๔๔ ๗๔๕ ๗๔๖ ๗๔๗ ๗๔๘ ๗๔๙ ๗๕๐ ๗๕๑ ๗๕๒ ๗๕๓ ๗๕๔ ๗๕๕ ๗๕๖ ๗๕๗ ๗๕๘ ๗๕๙ ๗๖๐ ๗๖๑ ๗๖๒ ๗๖๓ ๗๖๔ ๗๖๕ ๗๖๖ ๗๖๗ ๗๖๘ ๗๖๙ ๗๗๐ ๗๗๑ ๗๗๒ ๗๗๓ ๗๗๔ ๗๗๕ ๗๗๖ ๗๗๗ ๗๗๘ ๗๗๙ ๗๘๐ ๗๘๑ ๗๘๒ ๗๘๓ ๗๘๔ ๗๘๕ ๗๘๖ ๗๘๗ ๗๘๘ ๗๘๙ ๗๙๐ ๗๙๑ ๗๙๒ ๗๙๓ ๗๙๔ ๗๙๕ ๗๙๖ ๗๙๗ ๗๙๘ ๗๙๙ ๘๐๐ ๘๐๑ ๘๐๒ ๘๐๓ ๘๐๔ ๘๐๕ ๘๐๖ ๘๐๗ ๘๐๘ ๘๐๙ ๘๑๐ ๘๑๑ ๘๑๒ ๘๑๓ ๘๑๔ ๘๑๕ ๘๑๖ ๘๑๗ ๘๑๘ ๘๑๙ ๘๒๐ ๘๒๑ ๘๒๒ ๘๒๓ ๘๒๔ ๘๒๕ ๘๒๖ ๘๒๗ ๘๒๘ ๘๒๙ ๘๓๐ ๘๓๑ ๘๓๒ ๘๓๓ ๘๓๔ ๘๓๕ ๘๓๖ ๘๓๗ ๘๓๘ ๘๓๙ ๘๔๐ ๘๔๑ ๘๔๒ ๘๔๓ ๘๔๔ ๘๔๕ ๘๔๖ ๘๔๗ ๘๔๘ ๘๔๙ ๘๕๐ ๘๕๑ ๘๕๒ ๘๕๓ ๘๕๔ ๘๕๕ ๘๕๖ ๘๕๗ ๘๕๘ ๘๕๙ ๘๖๐ ๘๖๑ ๘๖๒ ๘๖๓ ๘๖๔ ๘๖๕ ๘๖๖ ๘๖๗ ๘๖๘ ๘๖๙ ๘๗๐ ๘๗๑ ๘๗๒ ๘๗๓ ๘๗๔ ๘๗๕ ๘๗๖ ๘๗๗ ๘๗๘ ๘๗๙ ๘๘๐ ๘๘๑ ๘๘๒ ๘๘๓ ๘๘๔ ๘๘๕ ๘๘๖ ๘๘๗ ๘๘๘ ๘๘๙ ๘๙๐ ๘๙๑ ๘๙๒ ๘๙๓ ๘๙๔ ๘๙๕ ๘๙๖ ๘๙๗ ๘๙๘ ๘๙๙ ๙๐๐ ๙๐๑ ๙๐๒ ๙๐๓ ๙๐๔ ๙๐๕ ๙๐๖ ๙๐๗ ๙๐๘ ๙๐๙ ๙๑๐ ๙๑๑ ๙๑๒ ๙๑๓ ๙๑๔ ๙๑๕ ๙๑๖ ๙๑๗ ๙๑๘ ๙๑๙ ๙๒๐ ๙๒๑ ๙๒๒ ๙๒๓ ๙๒๔ ๙๒๕ ๙๒๖ ๙๒๗ ๙๒๘ ๙๒๙ ๙๓๐ ๙๓๑ ๙๓๒ ๙๓๓ ๙๓๔ ๙๓๕ ๙๓๖ ๙๓๗ ๙๓๘ ๙๓๙ ๙๔๐ ๙๔๑ ๙๔๒ ๙๔๓ ๙๔๔ ๙๔๕ ๙๔๖ ๙๔๗ ๙๔๘ ๙๔๙ ๙๕๐ ๙๕๑ ๙๕๒ ๙๕๓ ๙๕๔ ๙๕๕ ๙๕๖ ๙๕๗ ๙๕๘ ๙๕๙ ๙๖๐ ๙๖๑ ๙๖๒ ๙๖๓ ๙๖๔ ๙๖๕ ๙๖๖ ๙๖๗ ๙๖๘ ๙๖๙ ๙๗๐ ๙๗๑ ๙๗๒ ๙๗๓ ๙๗๔ ๙๗๕ ๙๗๖ ๙๗๗ ๙๗๘ ๙๗๙ ๙๘๐ ๙๘๑ ๙๘๒ ๙๘๓ ๙๘๔ ๙๘๕ ๙๘๖ ๙๘๗ ๙๘๘ ๙๘๙ ๙๙๐ ๙๙๑ ๙๙๒ ๙๙๓ ๙๙๔ ๙๙๕ ๙๙๖ ๙๙๗ ๙๙๘ ๙๙๙ ๑๐๐๐

ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะนี้หาได้ยากมาก เพราะอะไรรู้ไหม เพราะวุฒิภาวะเรา ต่ำ วุฒิภาวะเราเป็นปุถุชน แล้วปุถุชนกับปุถุชนสอนกัน ก็เหมือนคนบ้ากับคนบ้าคุยกัน นะ น้ำท่วมทุ่ง แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเราละ นี่เป็นสัปปายะเพราะอะไร เพราะวุฒิ ภาวะเราต่ำใช่ไหม เราจะไม่รู้เลยว่าคนสูงกว่าเรานี้จะมีความรู้ จะมีเทคนิควิธีการสอน อะไรให้เรา

แต่ครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเราแล้ว ท่านเคยผ่านวุฒิภาวะ อย่างนี้มา เพราะท่านจะเป็นครูบาอาจารย์ได้ ท่านต้องประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ท่านต้องมี การกระทำของท่านขึ้นมา นี่การกระทำอันนั้น คุณเห็นไหม ทำไมหลวงตาเวลาท่านพูด เห็นไหม ให้ผ่อนอาหาร ให้มีสติ จะยืนจะกินจะอยู่นี้ให้มีสติตลอด สติมันจะฝึกมาจาก พื้นฐานเห็นไหม แล้วถ้ามันพัฒนาขึ้นมาจะรู้ได้ จะเห็นได้ และจะพัฒนาขึ้นไปได้ ถ้า พัฒนาขึ้นไปได้เห็นไหม นี่เฉพาะตน เฉพาะจิตดวงนั้น

ถ้าจิตดวงนั้นปฏิบัติไป ตามจรตนิสสัยที่จิตดวงนั้นปฏิบัติไปแล้ว จิตดวงนั้นจะรู้ ตามความเป็นจริง ผลของความจริงมันอยู่ตรงนี้ไง สติปัญญา ๔ มันเป็นอย่างนี้ ฉะนั้น สติปัญญา ๔ ที่พูดนั้น มันเหมือนเราไปปฐมนิเทศกัน แล้วก็ฟัง แล้วก็ว่ารู้แล้วไง รู้แล้ว

ปฐมนิเทศแล้ว จบแล้ว แต่เรายังไม่ได้ทำ แต่พอมาท่านีเราทำ ถ้าเราทำ เราก็ทำด้วยความเห็นของเรา

แต่ถ้าเป็นความจริง ความจริงต้อง ต้องเลย! ต้องเลย! คีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีสมาธิแล้ว ปัญญาโลกุตตรปัญญา ปัญญาที่จะชำระกิเลส ฉะนั้นพอปัญญาชำระกิเลสเพราะอะไร เพราะมีความเชื่อถือของสังคม แต่ในปัจจุบันนี้ว่าปัญญาของเรา ปัญญาที่เราจะประพฤติปฏิบัติกันนี้ เป็นปัญญาของเรา มันเป็นธรรมสังเวชนะ เพราะเราศึกษาธรรมของพระพุทธเจ้าใช่ไหม แล้วเรามาตรึกขึ้นมาเนี่ยมันใช้ได้ มันรู้ มันใช้ได้เพราะมันเป็นธรรม

ถ้าเราศึกษาทางโลก เราศึกษาอยู่กับโลกนี้ มันเป็นวิชาชีพ พอไปศึกษาทางธรรมเนี่ยจริงๆ เราก็จะบอกมันเป็นวิชาชีพเหมือนกันละ วิชาชีพของใจ ถ้าใจได้ศึกษาธรรม มันสังเวช มันเห็นคุณค่าของชีวิต พอเห็นคุณค่าของชีวิต “ชีวิตนี้อยู่กับไฟ” เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม บอกว่ามนุษย์ทุกคนถือคั่นไฟกันมาคนละท่อน แล้วก็บ่นว่าร้อน ร้อน ร้อน

มีกาลครั้งหนึ่ง มีมหาบุรุษผู้หนึ่งเป็นผู้ฉลาด ได้ทิ้งคั่นไฟนั้นไป แล้วประกาศบอกพวกสาธารณชนทั้งหลาย บอกว่าให้ทิ้งคั่นไฟนั้น ทิ้งคั่นไฟนั้น นี่ก็เหมือนกันเห็นไหม พลังงานในหัวใจของเรา ความคิดความฟุ้งซ่านในหัวใจของเรา มันมีอยู่กับเราตลอดไป ร้อน ร้อน ร้อน ฉะนั้นเวลาร้อน ร้อน ร้อนนี้ ที่ว่าปฏิบัติไปแล้วสบาย สบายนี้ถามจริงๆ เออะ สบายจริงหรือเปล่า มันเป็นการยาบทางสังคมเท่านั้นละ มันไม่สบายจริงหรอก ถ้าสบายจริงแล้วมันต้องทิ้งคั่นไฟนั้นก่อน ถ้าคั่นไฟนั้นไม่ได้ทิ้ง เราถือคั่นไฟอยู่ มันจะเย็นเนี่ยมันเป็นไปไม่ได้ ถ้ามีกิเลสตัดหาความทะยานอยากในใจ มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลย แต่ถ้าได้ทิ้งคั่นไฟนั้นตามความเป็นจริงนะ ความร้อนนั้นจะหายไปโดยข้อเท็จจริงเลย

มหาบุรุษคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเป็นชาวพุทธ เราเกิดในพุทธศาสนา เวลาเราพูดถึงธรรมะเห็นไหม เวลาเราศึกษาธรรม เวลาเราเรียนปริยัติก็เป็นอย่างหนึ่ง เวลาเรียนปริยัติแล้วเนี่ยมันเหมือนกับว่าไถ่ได้ฟูลอยใจ เรียนปริยัติมีความรู้มาก ไอ้พวกปฏิบัติมันโง่ ไอ้ที่มันพุทโธ พุทโธยิ่งโง่เข้าไปใหญ่ กระเบื้องมันจะฟูลอย

เวลาประพาศ เวลาศึกษาไปนี้รู้มาก รู้มากใจ แล้วรู้นี้ รู้ไปหมดทุกอย่างเลย แต่ไม่มีเนื้อหาสาระเลย เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ก่อนเพื่อน ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ “ปริยัติ” คือทฤษฎีคือคำสอนคือวิธีการ “ปฏิบัติ” คือมีเหตุมีผลขึ้นมาตามความเป็นจริง ถ้าเป็นเศรษฐกิจ ก็ต้องเป็นเศรษฐกิจตามข้อเท็จจริง ไม่ใช่เราอุปโลกน์ว่าเป็นเศรษฐกิจ เราไม่มีสิทธิอุปโลกน์ว่าเป็นเศรษฐกิจ

อย่างเช่นเราในสังคมเห็นไหม เราไม่มีสิทธิว่าเราเป็นคนดี สังคมเขามองเราเอง สังคมเขาว่าเราดีหรือชั่ว สังคมเขาจะบอกเราเอง ไม่ใช่เราจะเขียนป้ายไว้ว่าเราเป็นคนดี นี่ปริยัติ แต่ถ้าปฏิบัติมันจะรู้ขึ้นตามความเป็นจริง ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิบัติมีข้อเท็จจริงขึ้นมาต่างๆ แล้วนี่ ปฏิเวธ ปฏิเวธนี่คือผลใจ

อุปปธรรม ออุปปธรรมนี้ยังแยกไม่ถูกเลยนะ อุปปธรรมคือสภาวะธรรม ที่ว่าสัพเพ ธัมมา อนัตตา นิพพานก็ต้องอยู่ในอนัตตา นี่ในปริยัติที่ว่า ธรรมทั้งหลายต้องเป็นอนัตตา พระพุทธเจ้าสอนก็เป็นอนัตตา แล้วถ้าพระพุทธเจ้าไม่ได้สอนจะเป็นอนัตตาไหม ละ สมมุติว่าพระพุทธเจ้ายังไม่ได้เกิด ไม่มีพระพุทธเจ้านี้ มันจะเป็นอนัตตาไหม มันก็เป็นโดยตัวของมันเอง แต่ไม่มีใครรู้จริง

แต่นี้พระพุทธเจ้ารู้ รู้ขึ้นมาเห็นไหม สัพเพ ธัมมา อนัตตา แต่เพราะเป็นอนัตตา เพราะมันมีทฤษฎีที่พระพุทธเจ้าปฏิบัติแล้วสอนไว้ แต่เวลาพระพุทธเจ้ารู้จริงขึ้นมา สัพเพ ธัมมา อนัตตา แต่มันมีอันหนึ่งใจ ออุปปธรรมที่มันพ้นจากอนัตตาไป ออุปปธรรม-ออุปปธรรม เห็นไหม

ฉะนั้น สิ่งที่เป็นอนัตตา สิ่งที่เป็นสมมุตินี้ ชีวิตนี้เป็นสมมุติ ทุกอย่างเป็นสมมุติ แต่มันมีวิมุตินะ มันมีความจริงนะ มันเป็นภาพเชิงซ้อน ภาพที่เราเห็นเป็นภาพทางโลก อีกภาพหนึ่งมันซ้อนอยู่ที่เราไม่รู้ไม่เห็น แล้วเราดูแต่ภาพที่เป็นวัตถุ แล้วเราเข้าใจว่าเราควบคุมภาพที่เป็นวัตถุได้ เราเข้าใจภาพที่เป็นวัตถุได้ แต่ไอ้สิ่งที่ซ้อนอยู่ข้างหลังภาพนั้น เราไม่รู้ แต่ถ้าปฏิบัติไป ภาพที่เราเห็นอยู่ ก็ชีวิตจริงเรานี้ไง ภาพที่เห็นอยู่ก็คือความรู้สึก ความนึกคิด ชีวิตจริงของเรานี้คือภาพที่เราเห็นได้ เราจับต้องได้

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา” ภาพที่เราเห็นอยู่เห็นไหม เราจับต้องได้ นี่เห็นไหม นี่สิ่งที่ดำริชอบ ความคิดความเห็นต่างๆ เห็นไหม “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความ

คำริของเรา บัดนี้เราจะไม่คำริถึงเจ้าอีกแล้ว” แต่สิ่งที่เป็นความคิด ความรู้สึกของเรา มัน เป็นความคิดความรู้สึกของเรา มันเป็นสิ่งที่มีมาสร้างมาเห็นใหม่ ภาพที่เราเห็นคือภาพ ความรู้สึกนึกคิดเรา ภาพที่เราได้เป็นสิ่งที่เราจับต้องได้ แต่หลังภาพนั้นนะ ก็เลศค้นหา ความทะยานอยากมันอยู่หลังภาพนั้น เราเห็นมันไม่ได้เห็นใหม่

แล้วขณะที่ว่าความคิดความเห็น ความคิดที่เป็นภาพที่เห็นได้ เราจับต้องได้ ที่นี้ พอจับต้องได้แล้ว แล้วออกมาศึกษาธรรมของพระพุทธเจ้าอีกเห็นใหม่ นี่มันมีซ้อนเข้ามา อีกชั้นหนึ่ง ถ้าซ้อนเข้ามาชั้นนี้ นี่ภาคปฏิบัติ ภาคปฏิบัติจะรื้อเข้าไป แต่ถ้าภาคปริยัตินะ ปริยัติใช้ใหม่ นี่มันก็เป็นสิ่งที่ศึกษาจากสัญชาตญาณของมนุษย์ จากชั้น ๕ จากธรรม วินัยของพระพุทธเจ้า ก็ภาพที่รู้ที่เห็นใจ ชัดเจนใจ สติปัฏฐาน ๔ ก็เห็นภาพหมดเลย แต่ ใจหลังภาพนั้นไม่รู้ เราถึงไม่ใช่สติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริงของเราใจ มันเป็นสติปัฏฐาน ๔ ของพระพุทธเจ้า สติปัฏฐานตามทฤษฎี สติปัฏฐาน ๔ ตามธรรมวินัย

แต่ถ้าเป็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริงของเรา เราสำรวจกิเลสเลยนะ เราทะลุ ภาพจริงนั้น แล้วเราจะเห็นหลังภาพนั้น ตามความเป็นจริง ตามหลังภาพนั้น เราดูเราเห็น ของเราตลอดนะ อันนี้ในการปฏิบัติ ถ้าเราปฏิบัติจริง เราจะรู้ของเราไปตามความเป็นจริง

โยม : หลวงพ่อคะ การที่พุทโธกลับไปนี่ จะทำให้ช่วงของภวังค์มันกว้างขึ้น หรือเปล่าคะ

หลวงพ่ : พุทโธกลับไป แสดงว่าตกภวังค์จริงๆ ใช่ไหม

โยม : ใช่คะ มันกลับไปจริงๆ แต่ว่า

หลวงพ่ : จะย้อนกลับมาเศรษฐกิจธรรม ที่ว่าเป็นเศรษฐกิจจริงหรือเศรษฐกิจปลอม ถ้า เศรษฐีจริงๆ นะ มันพุทโธๆๆ นี่ แล้วพอพุทโธแล้วนะ เวลาปฏิบัติทุกคนจะมาถาม ปัญหาอันนี้มาก พอพุทโธ พุทโธไปแล้วนี่ มันมีอาการไหวของใจ ใจนี้มันจะไหว โดย ปกติสามัญสำนึกของเรา มันก็เหมือนพลังงาน เห็นใหม่ อย่างเช่น เครื่องยนต์มันเป็น พลังงานที่มันผ่นถ่ายไปที่เฟืองท้าย มันเจอของมันโดยที่เทคโนโลยีที่เขาบังคับมันต้อง เป็นอย่างนั้น

นี่คือคนที่มึสตินะ แต่ถ้าคนไม่มีสติ พุทโธๆๆๆ พุทโธหายไปเลย หายไปเลยเห็นไหม ถ้าหายไปเลยนี่นะ เพราะพุทโธมันหายไปนี่เราก็ต้องแก้ไข เราารู้เองเห็นไหม นี่ป้จจัดตั้ง เราารู้เลย เพราะพุทโธๆ ไปนี่มันหาย แต่ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะนะ อ้าวก็ตรงกับตำราแล้วไง ตำราบอก ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่าพุทโธ พุทโธ พุทโธ แล้วพุทโธมันจะหายนะ นี่มันก็เข้ากับตำราเป็ียบเลย แต่เข้าผิดไม่ใช่เข้าถูก เข้ากับตำราในทางที่ผิด

เพราะถ้าเวลาพุทโธมันหายนะ พุทโธจะหายไป พุทโธๆๆๆ พอจิตมันเป็นอิสระขึ้นมา มันทิ้งพุทโธแล้ว มันรู้สึกเต็มตัวมันแล้ว มันรู้สึกเด่นชัดมากเลย แต่เพราะพุทโธนี่เป็นความคิด จิตเป็นพลังงาน เราคิดพุทโธ พุทโธเห็นไหม

เพราะธรรมดาเนี้ พลังงานนี้มันจะคิดออกไปข้างนอกเลย พอเราคิดเรื่องพุทโธๆๆ คิดพุทโธไว้ เกาะที่พุทโธไว้ เพราะไม่ให้จิตมันส่งออกไปมันสะสมในตัวของมันเอง พอมันสะสมในตัวของมันเอง พอพุทโธๆๆ พุทโธไปเรื่อยๆ เห็นไหม จนพุทโธไปเรื่อยๆ มีสติพร้อมตลอด จนพุทโธๆๆ “เอ๊ะ!” พอมันพุทโธไม่ได้ พุทโธมันจะหดตัวสั้นเข้ามาจากที่เราคิดพุทโธ มันเป็นสัญญารมณ์ สัญญาคือธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความคิด

เวลาเรานอนหลับเนี้ หลับไปเลยไม่มีสติ ไม่รับรู้ตัวเอง แต่นี้จิตมันจะพัก เราจะบอกว่าหลับกับสมาธิเนี้จะเหมือนกันเลย แต่หลับไม่มีสติไม่รู้เรื่อง แต่สมาธิเนี้ สมาธิมันพักตัวมันเอง แต่รู้ตัวตลอดเวลา สติพร้อมนะ พุทโธ พุทโธ พุทโธเนี้ มันพุทโธเรื่อยๆ พุทโธเรื่อยๆ จนมันพุทโธไม่ได้เลย นิ่งเลย นิ่งเลยเห็นไหม เนี้เป็นสมาธิ พอเป็นสมาธิมันเพราะอะไร เป็นสมาธิเพราะเป็นหนึ่ง

พลังงานนิ่งอยู่ นึกพุทโธไม่ได้ แต่ถ้ายังนึกได้ แล้วพอไ้ที่ว่าว่างๆ เนี้ะ นึกเมื่อไรก็ได้ แต่มันไม่นึก ไ้ที่ทุกคนว่า “ว่างๆ ว่างๆ” เนี้ ว่างๆ เนี้ ความจริงมันไม่ว่าง แต่เราคิดให้ว่างไง เราคิดให้ว่างเห็นไหม มันก็เหมือนกับพุทโธเป็นความคิด เห็นไหม ตัวจิตเนี้เป็นพลังงาน พุทโธเป็นความคิดใช่ไหม ทีนี้พอจิตเนี้มันไม่ว่าง แต่มันคิดให้ว่าง

ถ้าเราคิดพุทโธมันก็เป็นพุทโธ เราคิดให้ว่างก็ตัวมันคิดให้ว่าง มันก็ยังเป็นสองอยู่ วันยังค่ำไ้ คือไ้ความว่างที่ว่าเป็น “ว่างๆ ว่างๆ” นั้น มันไม่ใช่ว่างจริง มันนึกเอาเอง เราถึงบอกว่าเศรษฐกิจจริงกับเศรษฐกิจปลอมไ้ ถ้าเศรษฐกิจจริง มันจะว่างโดยตัวมันเอง มันจะมี

ข้อเท็จจริงของมัน แต่ถ้ามันเป็นเศรษฐกิจปลอม มันคิดให้ว่างแต่มันไม่ว่าง แต่มันคิดให้ว่างได้ มันคิดเอาเองแต่มันไม่เป็นความจริง มันก็ไม่มีตัวนี้

ทีนี้เราพุทโธๆ ถ้ามันหายไป พุทโธมันหายไป ที่เราบอกพุทโธหายไปบ่อยๆ แล้วมันจะกว้างขึ้น คำว่ากว้างขึ้นหมายถึงว่า คนเราทำผิดครั้งที่ ๑ ทำผิดครั้งที่ ๒ ทำผิดครั้งที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕ ที่ ๖ ไปนี้ ความผิดนี้มันจะเคยตัวไหม แล้วมันจะมากขึ้นไหม แน่นนอน แต่ถ้าเรารู้ว่าผิดเมื่อไร เราพยายามจะฝืนไม่ยอมทำความผิดอันนี้ ถ้าเรายังไม่ทำความผิดอันนี้ เราก็ต้องพุทโธชัดๆ ถ้าพุทโธไม่ชัดนี้ เราก็ต้องหาทางออก เคนจกรรมก่อน

คือว่าจะต้องแก้ไขให้ได้ว่าอย่างนั้น แล้วจะต้องพุทโธๆ จนมันไม่ขาด มันจะพุทโธไปเรื่อยๆ แล้วมันจะละเอียดขนาดไหนก็มีสติพร้อมมันไปเรื่อยๆ พุทโธไปเรื่อยๆ พอพุทโธไปเรื่อยๆ นะ จิตที่มีอาการไหว ขณะที่มันเป็นปกติ มันเป็นเรื่องสามัญสำนึก แต่พอมันมีกรรมะเข้าไปกล่อม เข้าไปกระทำ มันมีการไหว ทีนี้พุทโธๆ ไปเรื่อยๆ นี่มันจะไหวขนาดไหน ถ้ามันมีการกระทำแล้ว ถ้ามันลงสมาธิมันก็ค่อยๆ ลง อันนั้นจะเป็นความถูกต้อง

ทีนี้อาการไหวต่างๆ นี่เราตั้งสติไว้ พลังงานรู้ สิ่งที่ถูกรู้คืออาการ คือความไหว แต่ตัวจิตมันมี ไหวขนาดไหนถ้ามีสติอยู่พร้อมนะ มันจะละเอียดเข้ามา เราจะบอกว่าอาการไหวอาการต่างๆ นี่ มันเป็นจิตนิสัยของแต่ละบุคคล มันเหมือนกับเริ่มต้นกลับมาที่วุ่นนอนฝันนั่นละ ไอ้ที่ฝันนั่นนะ ฝันเห็นผีเห็นอะไรต่างๆ นั้น มันก็เป็นเวรเป็นกรรมของแต่ละบุคคล การปฏิบัติของแต่ละบุคคลจะไม่เหมือนกัน อาการที่จิตมันไหวต่างๆ นี่ไหวเพื่อจะเข้าสู่ความสงบ แต่ถ้าไม่เห็นอาการไหวเลย มันก็เป็นเรื่องปกติธรรมดาใช้ไหม

อาการไหวนี้คืออาการของใจ ถ้าอาการของใจนี้ ถึงเวลาองค์ของสมาธินะ วิทก วิจารณ์ ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์ เอกัคคตารมณ์ คือ เอก อารมณ์หนึ่ง ทีนี้ถ้ายังวิทกวิจารณ์อยู่ เห็นไหม วิทกวิจารณ์ก็พุทโธๆ หรือ ปัญญาอบรมสมาธิ มันจะวิทกวิจารณ์ มันจะเป็นได้แค่นี้ พอเป็นแค่นี้ แล้วพอจิตมันเป็นอาการที่มันเริ่มไหว ที่มันเปลี่ยนไป มันจะเกิดตัวที่ ๓ คือเกิดปิติขึ้นมา มันไหว มีอาการปิติใจ

บางคนพอพุทโธ พุทโธไปนี่ อู้อู ว่างหมดเลย มันปลอดโปร่งหมดเลย ขนพอง สยงเกล้าเลย โอ้โฮ นี่มันจะมีตัวนี้ แต่! โทษนะ โดยปกติมันจะเป็นอย่างนี้ ฉะนั้นเวลา คนเราปฏิบัติ คนเรานี้จิตบกพร่อง เราจะบอกว่าจิตบกพร่อง คนป่วยทางจิต เพราะคนป่วยทางจิต เวลาอาการอย่างนี้มันเกิดเหมือนกัน เกิดเหมือนกันนะ! แต่ผลไม่เหมือนกัน เพราะเขาป่วย

ถ้าเขาป่วยนะ ถ้าใครป่วยนี้เราจะบอกว่าปฏิบัติไปนี่ ถ้าเอาหลักนี้ไปจับ แล้วเวลาที่เรารู้สึกนี่เพราะอะไร เพราะว่า เราพูดนี้ส่วนใหญ่แล้วมันจะออกเว็บไซด์ เรากลัวคนเข้ามาดู แล้วพอเกิดอย่างนี้จะคิดว่ามันจะเป็นสมาธิใจ แต่ถ้าคนเรานั้นป่วยทางจิต จิตมันมีการป่วยบ้าง มันจะมีภาพอย่างนี้ขึ้นมาเหมือนกัน แต่! แต่เพราะเราไม่สมบูรณ์ เรานี้มันป่วยอย่างนี้ มันเป็นภาพสร้าง พอเป็นภาพสร้างนี้มันจะทำให้อาการของตัวเองนี้ยึดมัน พอยึดมันนี้มันจะทะลุไปอีก

มันต้องกลับมาเป็นปกติก่อน พยายามตั้งสติกลับมาเป็นปกติก่อน แล้วถ้าอาการไหวที่เกิดขึ้นมา อาการของปิติ อาการที่มันเป็นไป มันต้องเป็นตามข้อเท็จจริง ตามข้อเท็จจริงแบบเศรษฐกิจธรรม แต่ถ้ามันไม่เป็นตามข้อเท็จจริง มันเป็นเพราะจิตป่วยแล้วนี้ มันจะเหมือนกับเศรษฐกิจปลอม เศรษฐีปลอมมันสร้างเอง คิดเอง สร้างเองทำเอง

นี่การปฏิบัติ มันจำเป็นที่ต้องมีครูบาอาจารย์ จำเป็นตรงนี้แหละ เพราะถ้าเราปกติจิตเราปกติ เราทำโดยปกตินี้ ทำไปเถอะไม่มีปัญหาหรอก แต่ส่วนใหญ่ที่ทำนี้ เพราะจิตมันไม่ปกติอยู่แล้ว พอมันไม่ปกติอยู่แล้ว ปิดบังตัวเองไว้ไง ส่วนใหญ่แล้วพอจิตไม่ปกติแล้ว ไม่กล้ายอมรับว่าจิตเราไม่ปกติ แล้วพอภาวนาไปนี่จิตไม่ปกติ แต่อยากจะเป็นพระอรหันต์ พอเป็นพระอรหันต์แล้วมันก็เลยเพริดแว้วไปเลยนะ ภาพที่เห็นต่างๆ มันจะเป็นไปทั่วเลย

ในการปฏิบัติ ที่บอกว่ากลัวว่าปฏิบัติไปแล้วมันจะเสียหายๆ เสียหายเพราะจิตมันไม่ปกติ พอจิตไม่ปกติแล้วค่อยๆ คำว่าจิตปกติหรือไม่ปกตินี้ มันก็เหมือนกับเวอร์กรรมเหมือนกัน มันมีเวอร์กรรมมีพื้นฐาน นี่ไง เวลาปฏิบัติไม่ใช่ว่าทุกคนมีสิทธิ ทุกคนมีความรู้สึก ทุกคนมีหัวใจ แต่ในการปฏิบัตินี้มันต้องมีบารมี มีบารมีหมายถึงว่าเราสร้างบุญมา เราจะไม่ใช่ใครง่ายๆ พระพุทธเจ้าบอกไว้ในกาลามสูตรว่า ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น

แม้แต่พระพุทธเจ้าสอน แม้แต่ใครสอนก็ไม่ให้เชื่อเลย ฟังไว้เพื่อเป็นศรัทธา เป็นคติ เป็นปริยัติ เป็นทฤษฎี เป็นวิชาการแต่เวลาปฏิบัติไปแล้ว ให้เชื่อความจริง ให้เชื่อความเห็น ให้เชื่อสิ่งที่จิตสัมผัส นี่สันตสิทธินะ

ฉะนั้น วิธีแก้ก็มีคนมาปฏิบัติแล้วมาพูดบอ ย หลวงพ่อ “นั่งหลับ” ไอ้พุทโธหาย นี่ก็นั่งหลับนี่แหละ หลวงพ่อ “นั่งหลับ” เราจะบอกว่า เวลาปฏิบัติแล้วนี่ทุกคนบอกเลยว่าปฏิบัติแล้วจะเอามรรคเอาผลทั้งนั้นเลย ไอ้ก็คือเป้าหมาย แต่เราไม่ดูความพร้อมของเราเลย ไม่ดูวิธีการเลย ถ้าดูวิธีการเห็นใหม่ เหมือนกับเราจะซักผ้า แล้วเราไปซักผ้าด้วยน้ำโคลน ผ้ามันจะสะอาดได้ไหม ถ้าเราจะซักผ้า เราก็ต้องซักผ้าในน้ำที่สะอาด

ฉะนั้นพอเวลาการดำรงชีวิตประจำวันนี้เห็นใหม่ การดำรงชีวิตประจำวันนี้ เรา กินข้าวกินอยู่อย่างไร เวลาปฏิบัติแล้ว อาหารนี้เราคัดเลือกได้นะ พระนี้เลือกไม่ได้ ถ้าพระเวลาจะปฏิบัตินะ ข้าวเปล่าๆ ข้าวเปล่าๆ กินแล้วไม่่วงนอนหรอก แต่ถ้าเราเป็นฆราวาส เราคัดเลือกของเรา ถ้ามีอาการแบบนี้ อาหารนี้เรากินให้น้อย กินให้น้อยนี่ ประหยัด สีเลนะ สุขะติง ยันติ สีเลนะ โภคะ ถ้าเรากินน้อยๆ เงินจะเหลือด้วย กินให้น้อยๆ กินอาหารเบาๆ มันจะไปช่วยอาการนั่งหลับ พุทโธหายนี่แหละ

มันจะเริ่มต้นมาตั้งแต่นั้น เราต้องดูที่ไปที่มาก่อนว่าจิตเราควรจะทำอย่างไร ในวงกรรมฐานเขาเรียกว่า “ธาตุขันธ์ทับจิต” ธาตุคือพลังงานในร่างกาย กินอิ่มนอนอุ่นนี่มันจะสะสมพลังงานมาก แล้วมันจะทับจิตเรา แต่ถ้าธาตุขันธ์นั้นมันเบาโล่ง เห็นใหม่ อาหารนี้เราพยายามให้เป็นพวกสลดพวกผัก กินดิบๆ กินแต่ของอย่างนี้ อาหารในพุทธศาสนานะมันมี ๒ ประเด็น

ประเด็น ๑ ก็คือว่า เนื้อสัตว์ที่บริสุทธิ์ ไม่ได้ยินไม่ได้ฟัง ไม่ได้เจตนาทำเพื่อเรา อันนี้เนื้อสัตว์บริสุทธิ์

ประเด็น ๒ อาหารหยาบ อาหารกลาง อาหารละเอียด อาหารหยาบๆ ก็เนื้อสัตว์ อาหารอย่างกลางก็พวกผักผัก ส่วนผสม อาหารอย่างละเอียดนะ ก็พวกผักพวกหญ้า คือไม่มีเนื้อสัตว์ เพราะมีเนื้อสัตว์นี้ทำให้่วงนอน เนื้อสัตว์ไขมันต่างๆ นี่ ทำให้่วงนอนหมด

ทีนี้พอธาตุขันธ์ เราก็กินอยู่ประจำวันนะ โอ้ย แล้วปฏิบัติ จะเอาดี จะเอาดี ทีนี้จิตใจเรานี้มันพยายามจะทำ แต่ไอ้สิ่งที่มีกำลังคือธาตุขันธ์ ธาตุคือร่างกาย มันมีน้ำหนักกดทับ เราไม่ได้ช่วยเลยไง พอเราไม่ได้ช่วยเลย เราก็อพยายาม ก็ว่าเรามีของแสง มีอุปสรรคในการปฏิบัติของเราเอง แต่เราไม่ได้ตรวจเช็คตรงนี้เราไปคาดหวังแต่พุทโธๆ คาดหวังแต่จะให้จิตมันว่าง จะให้จิตมันสงบ แต่เราไม่ได้ช่วยเหลือจิตเราเลย เราไม่ได้ช่วยเหลือตัวเราเองเลย

ถ้าเราช่วยเหลือตัวเราเอง เราก็ต้องกลับมาดูตรงนี้ไง กลับมาดูจิต ทำไม่มีจิต นี่มีจิตเพราะอะไร มักน้อยสันโดษ มักน้อยแล้วนะ ของมันได้มาแล้วนะ ใช้ตามมีตามได้ ยังสันโดษอีก มีน้อยแล้วนะก็เท่านี้

ฉะนั้นเวลาพวกเรานะ อย่างพวกเรารูบาอาจารย์เรา ฉันทวันละคำสองคำ เขาเซฟอาหารเลย เขาลือกละ อย่างถ้าแรงความเพียรนะ วันหนึ่งกินข้าว ๒ คำ ตั้งกติกากับตัวเองไว้เลย วันนี้กินกี่คำก็คำ ไม่ให้อิ่ม แล้วพอหิวก็น้ำ หิวไหม หิว แต่เวลาปฏิบัติแล้วได้ผลไหมล่ะ พอเราได้ผลนี้มันจะแตกต่างกัน

อันนี้มันเป็นการแก้ทางปฏิบัติ แล้วถ้าเอาทางแก้โดยหัวใจก็ต้องตั้งสติ แล้วก็ใช้อุบายเพื่อกระตุ้นเรื่องการปฏิบัติของเรา นี่พุทโธ ทฤษฎีการทำธุรกิจใครเรียนบริหารธุรกิจมาก็รู้ทุกคนล่ะ แต่เวลาทำแล้วใครบ้างที่ประสบความสำเร็จ มีกี่คนล่ะ เพราะว่าอะไร เพราะความรอบคอบของเขา ด้วยการบริหารจัดการของเขาที่ดี

นี่ก็เหมือนกัน พุทโธนี่เป็นวิธีการ แต่เวลาปฏิบัติไปแล้วนี่ ไม่ใช่ว่า ผมทำพุทโธแล้ว ตะพึดตะพือเลย พุทโธอย่างเดียวนะ ทำไปยังไม่ได้ผล อู๊ย กล้วยเป็นจำเลยเลย ใครพุทโธแล้วก็ต้องเอาสัมมาสมาธิไปประเคนให้เลย ใครพุทโธแล้วมาเบิกสัมมาสมาธิที่นี่ได้ ไม่ใช่ พุทโธเป็นวิธีการ แล้วอยู่ที่ว่าเราได้หรือไม่ได้เอง

แล้วบอกพุทโธจะต้องให้ได้ผลอย่างนั้น มันก็อยู่ที่ความตั้งใจของเรา อยู่ที่อุบายของเรานะ นี่พูดถึงว่าพุทโธมันหายไ้ เราอธิบายให้เห็นภาพกว้าง ทีนี้ถ้าพุทโธมันหายถ้ามันหายคือว่าประสาเรานะหลับไปแล้ว พอหลับไปแล้ว พอได้สติเราก็อพุทโธใหม่ พุทโธใหม่

เวลาพูดนี้ง่ายๆ นะ แต่ผู้ที่ปฏิบัตินี้ต้องพยายามให้มันอยู่ได้ ให้มันอยู่ได้คือสติ กับจิตมันชัดเจนอย่างนี้ แล้วพอมันชัดเจนขึ้นมาะ แล้วพอมันพักได้บ้างนะ เอ้อ มันผ่านได้หนหนึ่ง ตั้งใจให้ดีขึ้นเพราะอะไร ผ่านเพราะ อู้อู ลงทุนลงแรงขนาดนี้ละ เช็คอาหารขนาดนี้ เช็คความเป็นอยู่ขนาดนี้ เช็คทุกอย่างเลย แล้วเราทำได้ ผ่านได้หนหนึ่ง โอ้อโฮ เพราะฐานอันนี้ คราวต่อไปต้องเช็คให้ดีกว่านี้อีก

นี่ทำจริงทำจังต้องทำขนาดนี้มันถึงจะได้มา แล้วพอได้มาแล้ว เราจะบอกว่าการปฏิบัติ ในพื้นฐานที่เราฟังๆ อยู่ที่นี่ สมายังทำกันไม่ได้เลยนะ ถ้าสมาริไม่ได้ละ ปัญญาที่เกิดขึ้นมาเขาเรียกโลกียปัญญา คือปัญญาเกิดจากตัวตนของเรา จะศึกษาธรรมะขนาดไหนก็ปัญญาโลกๆ แต่ถ้าสมาริเกิดขึ้นมา

มีผู้ปฏิบัติมาที่นี่ปฏิบัติดีหลายคนมาก เวลาปฏิบัติไปแล้วดีมาก ดีมากนี้ แล้วมันไปถึงจุดหนึ่งมันไปแบบว่าไปตันไง พอไปตัน มันอยู่อย่างนั้นละ พุทโธซ้ำลิ พุทโธซ้ำไปสิ แหม.. ก็ผ่านมาขนาดนี้ พุทโธอะไร พุทโธสิ จนเขาตัดใจจะกลับมาพุทโธ พุทโธใหม่ พอพุทโธปั๊บมันก็เพิ่มกำลังมากขึ้น พอเพิ่มกำลังมากขึ้นปั๊บ พอปัญญามันเกิด โอ้อโฮ มาหาทุกคนแหละ “โอ้อโฮ หลวงพ่อผ่านแล้ว พุทโธหลวงพ่อยังไงเลย” ถ้าเขาไม่ได้สัมผัสเองนะ เขาก็ไม่เชื่อ

เราจะบอกว่าถ้าพุทโธจิตเป็นสมาริแล้ว ปัญญาที่พวกโยมเป็นกันอยู่นี้ละ แล้วปัญญาที่เกิดจากสมารินะ โยมจะเห็นว่าโอ้อโฮ! โทษนะ ทำไมกูโง่ตั้งนานวะ ทำไมกูโง่ฉิบหายเลย ทั้งๆ ที่ปัญญามันเกิด แต่เพราะอะไร เพราะมันเกิดด้วยปัญญาสามัญสำนึกของเราไง แต่มันเกิดด้วยปัญญาจิตใต้สำนึก ปัญญาที่เกิดจากจิตใต้สำนึก ปัญญาที่ไม่ได้ผ่านสมองเลย ไม่ผ่านสติเลย แล้วมันเกิดขึ้นมาแล้วงั้นละ แล้วพองแล้วมันปล่อยมันว่าง มันปล่อยหมด พอปล่อยขนาดนั้น นีตทั้งคปทาน มันปล่อยชั่วคราว ต้องซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่า

การปฏิบัติมานี้ เหมือนพวกโยมกว่าจะเป็นจะโตขึ้นมา ไม่ได้กินข้าวมือเดียวหรอก วันหนึ่งกิน ๓ มือ แล้วกินมาก็เดือนก็ปี พอกินเข้าไปแล้วมันก็สะสม ปฏิบัติก็เหมือนกัน ผ่านหนหนึ่งก็เหมือนกินข้าวมือหนึ่ง พิจารณาตทั้งคปทานหนหนึ่งก็กินมือที่ ๒ มือที่ ๓ กินข้าวแค่ ๓ มือ ๔ มือมันดำรงชีวิตไม่ได้หรอก ไม่โต ไม่เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา

หรรอก จะเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา ไปคำนวณสิ วันละ ๓ มื้อ แล้ว ๓๖๕ วันมันก็มีมื่อ แล้วพอมัน
ปล่อยสักหนเดียว จะเออะให้มันเป็นผู้ใหญ่เลย มันไม่เป็น เห็นไหม พอไม่เป็นป๊อบเรา
ต้องสู้ เว้นไว้แต่จับป้าภิญญา ผู้ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย

พระพุทธเจ้าจะหลงอยู่ ๖ ปี พอมาเริ่มต้นอานาปานสติ กำหนดเลยคืนนี้ถ้าเรานั่ง
ไม่สำเร็จจะไม่ลุก ทีเดียวกะ พระพุทธเจ้าปฏิบัติหนเดียวทะเลหมกเลย แต่ที่ว่าเขาอ้าง
พาหิยะเห็นไหม นั่นก็ไม่ใช่เรา เราก็ไม่ใช่ นั่นแล้วก็สำเร็จหมด แต่ไปย้อนประวัติสิ เป็น
นักบวช ๖ รูป ขึ้นไปบนหน้าผาตัด แล้วปฏิบัติไปว่าเราจะอยู่บนนี้ ถ้าปฏิบัติไม่ได้ไม่
สำเร็จไม่ให้ลง แล้วถีบบันไดทิ้งเลย คือเขาเสียสละชีวิตปฏิบัติมาหลายภพหลายชาติ

ไอ้ที่ว่าสักแต่ว่า นั่นก็สักแต่ว่า สักแต่ว่านี้ เขาปฏิบัติของเขามาหลายภพหลายชาติ
แล้วเขาพร้อมมา พระพุทธเจ้านี้เอนาคตั้งสัญญารู้หมดละ โอ้โฮ คนนี้เขาพร้อมแล้วนะ
พอจิตสงบนะ นั่นก็ไม่ใช่ นั่นก็ไม่ใช่ พอเขาพิจารณาตามก็ ผลัวะ! เขาเป็นพระอรหันต์
เลย ไอ้เราบอกไม่ใช่ อะไรไม่ใช่ ทำไมถึงไม่ใช่ล่ะ เพราะความพร้อมเรานั้นไม่มี แล้ว
เวลาอ้างว่า โอ๊ย พระพุทธเจ้าสอนอย่างนั้น สอนอย่างนั้น สอนคนพร้อม สอนคนที่เขา
สร้างสมบุญญาบารมีมาเป็นอย่างนั้น พอแห่เข้าไปตรงจุด ผลัวะ! ไอ้เรานี้ละ ไม่ได้แห่
นะประเคนให้นะ จับมือมัดบอมนี่ของมึง ของมึงนะ อะไรๆ แล้วก็บอกสักแต่ว่า สักแต่
ว่า

เวลาฟังเทศน์เวลาปฏิบัติต้องคิดอย่างนี้ ต้องพิจารณาอย่างนี้ว่ามันเป็นจริงหรือไม่
เป็นจริง แล้วเป็นจริงนี้เรารู้ได้มากน้อยแค่ไหน เหมือนการศึกษาเลย ถ้าครูบาอาจารย์
นะเขาเห็นว่าผู้ศึกษานี้เขาเห็นว่าสมควรแล้ว อาจารย์จะให้ทันทีเลย แต่ถ้าเขายังไม่
สมควร ปืน ไฟ มีด ไว้ใกล้มือเด็กไม่ได้ เด็กมันจะเอาไปทำเป็นโทษ ไฟ ปืนต่างๆ นี่ เขา
ใช้เป็นวิชาชีพของเขา ทหารเขามีปืนเพื่อเป็นวิชาชีพของเขา ปืนเก็บไว้ในที่สูง ให้พื้นมือ
เด็ก ทุกอย่างไว้ที่สูง

จิตใจเล็กๆ จิตใจอย่างพวกเรา ถ้าเอาปืนมามันก็ยิงหัวตัวเองตายหมดเลย มันใช่
ไม่เป็น ไม่ใช่ดูถูกนะ นี่พูดให้เห็นข้อเท็จจริงไงว่า เวลาพูดอย่างนั้น ใช่พระพุทธเจ้าสอน
อย่างนั้นๆ นี่ แล้วเราพร้อมไหม ถ้าเราพร้อมนะ เราพิจารณาแล้วเราต้องเป็นอะไรขึ้นมา

บ้างสิ เราต้องสลดสังเวชซะไหม เราต้องควบคุมตัวเราได้ซะไหม เราต้องสำนึกคุณความดีความชั่วได้ซะไหม ถามตัวเองสิ เวลาความคิดมันเกิดขึ้นมาควบคุมได้ไหม

โธ่ ต่อหน้านี่ก็ดีหมดละ ดีทุกคนหมดละ ไอ้ดีนี่มันดีไปหน้า ถ้ามันดีจริงนะ กุศล-อกุศล คิดดีเป็นกุศล คิดชั่วเป็นอกุศล สิ่งที่เป็นอกุศลนี่มันบังคับทำไม มันบอ กุศลทำไม ถามตัวเอง ถ้ามันดีจริงนี่มันคิดชั่วทำไม ถามมัน โธ่ความคิดนะใครก็ห้ามไม่ได้ ถ้าเราว่าเราดีจริงใจ ดีจริงต้องอยู่กับกุศลสิ อยู่กับความดีสิ แต่ทำไมมันคิดอกุศลขึ้นมალะ คิดความชั่วขึ้นมალะ แล้วคิดอย่างไม่รู้ตัวด้วยนะ พอคิดขึ้นมานะ โอ้โฮโฮ ปัญญาเลิศ โอ้โฮ ไปเลย

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์นะ พอมันแสบขึ้นมานะ อกุศล ถึงว่าอกุศลเกิดจากจิตที่สะอาดบริสุทธิ์ไม่ได้ เสวยอารมณ์ใจ จิตพระอรหันต์ธรรมชาติ ความคิดคือการเสวย คนเสวยคนกินนี่มันต้องอ้าปากไหม จิตที่มันจะคิดนี่มันจะรู้ตลอดใจ จิตคิดดีคิดชั่วจะรู้ตลอดนะ ที่นี้มันจะเสวยอารมณ์ มันจะออกไปสู่ความคิด ถ้าไม่เสวยไม่มีความคิด นี่ง พอยับก็ออกเสวย ออกไปสู่ความคิด ถ้าความคิดชั่ว รู้ทันหรือยัง สติพร้อมนี้

นี่ใจพระอรหันต์ใจ สติสมบูรณ์ใจ ขยับมันก็มีสติแล้ว เสวยก็คือสติมันขยับไปพร้อม ถ้าคิดชั่วมันก็รู้ว่าคิดชั่ว คิดดีมันก็คิดดี ไอ้เราคิดชั่วนะ คิดจนจบ เอ้อดิวะ มันคิดจนจบแล้วนะ เอ้อดิวะ มันไม่ทันเห็นไหม มันไม่ทันหрок โธ่ ภาวนาแล้วจะเห็น เข้าใจเรื่องนี้หมด ขบวนการของมันรู้หมด แล้วทันหมด ถ้าไม่ทันชำระไม่ได้ ถ้ามันทันแล้วอธิบายมัน มันถึงเข้าใจได้ เข้าใจได้หมด ถ้าเข้าใจได้หมด ถ้าเราเป็นคนดีจริงมันก็ต้องอยู่กับกุศล ทำไมไปอยู่กับอกุศลละ

นี่มันก็ไปลงที่พระพุทธเจ้าเขี่ยมาร ตรงนี้ใจ ตรงที่กุศล-อกุศลนี้ “มารเอย เธอเกิดจากความดำริของเรา” ก่อนความคิดนี่มันจะออกไปมันจะเสวยอารมณ์ มารเอย เธอเกิดจากตรงนี้ มารเกิดตรงนี้ มันเกิดตรงนี้ แล้วถ้ากูไม่คิดมันจะเกิดได้ไหมละ ดันไม้เราเป็นคนปลูกซะไหม กูไม่ปลูกดันไม้ ดันไม้จะมีไหม ดันไม้นี้กูเอาปักดินทิ้งเลย กูไม่ปลูกดันไม้ก็เกิดไม่ได้ ดำริจะคิด ถ้ากูไม่คิดละ ความคิดจะเกิดได้ไหม

“มารเอย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้าอีกแล้ว เจ้าจะเกิดจากจิตดวงนี้ไม่ได้อีกเลย” มารตาย จำให้แม่นนะ พอจำให้แม่นนี้ รู้แล้วนี้ เศรษฐีธรรม จำแม่นๆ แล้วคิดตามนี้เลย กระเบื้องมันจะฟูลอย

ถาม : เคยใช้คำบริกรรมพุทโธพร้อมลมหายใจเข้าออก แต่ตอนนี้ใช้แต่ลมหายใจ นึกพุทโธไม่ค่อยได้ นี่แสดงถึงสิ่งใดหรือไม่ คือพัฒนาการขึ้นหรือถอยลงหรือเปล่า เพราะถ้าจะทำพุทโธพร้อมกับลมหายใจ คู่มันจะยากกว่าคูลมหายใจอย่างเดียว คือเหมือนต้องใช้สติมากกว่า

หลวงพ่ : ถูกต้อง คำว่าถูกต้องนี่นะ เราจะเน้นคำว่าพุทโธ พุทโธคือพุทธานุสสติ ในการที่เราเป็นลูกศิษย์พระพุทธเจ้า เราบวชในพุทธศาสนา ฉะนั้นเราต้องเคารพ เคารพเจ้าของศาสนา เคารพศาสดาของเรา ฉะนั้นด้วยความเคารพของเรา ถ้าคำบริกรรมหรือคำสอน เราจะเริ่มด้วยคำว่าพุทโธ คือเราจะกตัญญูกับพระพุทธเจ้าก่อน

แล้วกตัญญูกับพระพุทธเจ้าก่อน แล้วเขาก็เถียงมา มีคนเขาย้อนเรากลับมา บอกพระพุทธเจ้าก็ไม่ได้กำหนดพุทโธ “เอ้อ ก็จริงของเขานะ เอ้อ ถูกก็แพ้วเขาอะ” เพราะพระพุทธเจ้ากำหนดอานาปานสติ เพราะตอนนั้นพระพุทธเจ้ายังไม่มี ตัวพระพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ พระพุทธเจ้ายังไม่มีนะ เพราะพระพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ พระพุทธเจ้ายังมีกิเลสเลย เพราะภาวนาแล้วไม่ได้นี้ พระพุทธเจ้าก็ทุกขันะ

ฉะนั้นตอนที่พระพุทธเจ้าปฏิบัติ พระพุทธเจ้าก็ไม่ได้กำหนดพุทโธ เพราะพุทโธยังไม่มี ฉะนั้นพระพุทธเจ้าถึงกำหนดอานาปานสติ แต่เวลาพระพุทธเจ้าปฏิบัติ พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว เวลาพระพุทธเจ้าสอนเห็นไหม พระพุทธเจ้าถึงสอน เพราะถ้าไม่มีพระพุทธเจ้า ทุกคนต้องค้นรณเองหาเอง แต่พระพุทธเจ้าพอตรัสรู้ขึ้นมาเนี่ย พระพุทธเจ้านี้มีอนาคตังสญาณ พระพุทธเจ้าเป็นพุทธวิสัย พุทธวิสัยนี้จะรู้อนาคตังสญาณ จะรู้ไปหมดเลย จะรู้จิตมาจากไหน มองนี้รู้หมด

แล้วนี่คำว่ารู้หมดคือจะเห็นนิสัยของคนมากคนไข้ไหม พอเห็นนิสัยมากคนปั๊บนี้ คนนี้ควรทำอะไร คนนั้นควรทำอะไร เพราะมันให้ตรงกับหน้าที่ ตรงกับการงานของเขา ตรงกับจริตนิสัยของเขา พระพุทธเจ้าถึงวางกรรมฐานไว้ถึง ๔๐ ห้องไง

แต่เดิมพระพุทธเจ้ากำหนดอาณานาปานสติ แต่พระพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้แล้ว พระพุทธเจ้ากำหนดการทำความสงบไว้ ๔๐ วิธีการ ๔๐ อย่างเลย อ้าวไอ้พวกนี้ทำอย่างนี้ ศรัทธาจิตพุทโธ พุทโธ พุทโธ ไอ้พวกที่ปัญญาชนมันพุทโธไม่ได้ พุทโธมันโง่ พุทโธ มันโง่ต้องใช้ปัญญาอบรมสมาธิเห็นไหม ตรีกในธรรม สอนพระโมคคัลลานะตรีกใน ธรรม ตรีกในธรรม ๔๐ วิธีการพระพุทธเจ้าสอนไว้หมดเลย

ฉะนั้นเวลาเราสอน นี่พูดถึงพระพุทธเจ้าสอน เพราะพระพุทธเจ้าสอนแล้ว แบบผู้ที่ประพฤติกปฏิบัติเขา “สหชาติ” ผู้ที่ปฏิบัติมีสร้างบุญญาบารมีมา การเกิดพร้อม พระพุทธเจ้านี้มีบุญมาก พอบุญมากขึ้นมา ปฏิบัติขึ้นมา ก็อยากจะปฏิบัติ พอพระพุทธเจ้า สอนปั๊บมันก็เข้าตรงเลย แต่ขณะที่พระพุทธเจ้าสอน เทวทัตยังเป็นเทวทัต ยังอยากจะ ปกครองสงฆ์แทนพระพุทธเจ้าเลย

คือจะบอกว่าคนที่ปฏิบัติไม่ได้ก็มี คนที่ปฏิบัติไม่ได้นี้ก็เยอะ ฉะนั้นพอปฏิบัติ ไปๆ อย่างพวกเราตั้งใจปฏิบัติให้ใหม่ เริ่มต้นสอนใหม่ๆ นี่ โยมต้องคิดถึงคนปฏิบัติ ใหม่ หรือคนที่เพิ่งเข้าวัดใหม่ๆ แล้วบอกเขาให้พุทโธ พุทโธนี่เขาจะทำได้ไหม เขาก็คิด ไม่ออก แล้วกำหนดลมหายใจนี่มันก็ทำให้แบบว่า มันแบบเป็นนามธรรมจนเกินไป ขณะที่ทำบุญนี่นะ มีอาหารขึ้นมาถวายพระนี่ มันยังทำไม่ได้เลย แล้วให้ทำเป็น นามธรรมมันทำได้ยาก

ฉะนั้นครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่มั่นท่านสอนว่า หายใจเข้าให้นึกพุท หายใจ ออกให้นึกโธ เพื่อเป็นวัตถุใจ เป็นรูปธรรมมากขึ้น เราจะได้ปฏิบัติ (หายใจเข้า) เออ “พุท” (หายใจออก) “โธ” นี่ทำอย่างนี้ฝึกทำให้เป็น อย่างที่พูดเมื่อกี้นี้ว่าเศรษฐกิจธรรมๆ ให้จิตมันมีที่เกาะไว้ แต่พอทำๆ ไปนี่หลับหมด เพราะกว่าจะ “พุท” นะ หายใจเข้านึก “พุท” นึกไป ๒ รอบโลกเลย แล้วกลับมา “โธ” นี่ มันไม่ทันใช้ไหม พอไม่ทันปั๊บ

ครูบาอาจารย์ท่านถึงบอกว่า ถ้าปฏิบัติไปแล้ว พอเริ่ม จิตมันแบบคนทำงาน เริ่มต้น ช่างไม้เห็นไหม เริ่มต้นยังไม่เป็นเอ็งก็โค่นต้นไม้ก่อน เอ็งก็ใช้ขวานลากไปก่อน พอเอ็งชำนาญขึ้นไปแล้ว ต่อไปเอ็งก็ใช้ขวานใช้ไสได้ใช้ใหม่

นี่ก็เหมือนกัน พอพุทโธ ลมหายใจเข้านึก “พุท” ลมหายใจออกนึก “โธ” ปั๊บ พอ ต่อไปนี่ถึงพุทโธ ถึงพุทโธเลยเอาลมหายใจอย่างเดียว ถึงลมหายใจเลยเอาพุทโธอย่าง

เดียว แล้วจะแก้กลับ ถ้ากลับนะเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าเอาสองอย่างนี้ คือจับปลาสองมือ ทั้งพุทโธด้วย ทั้งลมหายใจด้วย แต่เริ่มต้น จับปลาสองมือนี้มันยังละเอียดเกินไปกับคนที่ไม่เป็น แต่คนที่ปฏิบัติขึ้นมาแล้ว พอเป็นงานขึ้นมาแล้ว มันต้องเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้านั่งแล้วกลับนะ เอาอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้ามลให้ชัดๆ ลมนี้ให้ชัดๆ ถ้าผู้ที่กำหนดลม ไม่ต้องพุทโธ เวลากำหนดลมไม่ต้องพุทโธเลย เพราะลมนี้คืออานาปานสติ เป็นกรรมฐานห้องหนึ่งที่พระพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว

นี่ (สุกลมหายใจเข้า) นี่ลมหายใจชัดๆ ชัดๆ ชัดๆ คำว่าชัดๆจิตมันจะเกาะอยู่ ถ้าบอก พอกำหนดลมหายใจไปสักพักหนึ่ง ลมหายใจหายไปก็ถอยกลับ เหมือนพุทโธเหมือนกัน กำหนดพุทโธๆ ถ้าพุทโธหายไปก็ถอยกลับ กำหนดลมถ้ามหายก็ถอยกลับ คำว่าพุทโธชัดๆ พุทโธชัดๆ กับลมชัดๆ นี่ ชัดๆ คือต้องให้จิตเกาะไว้ จิตต้องเกาะไว้ พอเกาะไว้แล้วจะเกิดอาการไหวที่เพิ่งอธิบายเมื่อกี้

เกิดอาการไวนะ พอเริ่มพัฒนาไปนะ เกิดอาการไหว คือจิตมันมีการกระทำ พอจิตมีการกระทำ จิตมันจะเริ่มปรับปรุงตัวมันเอง พอปรับปรุงตัวเองมันจะเกิดอาการของใจ มันจะมีรอยแปดเลย โยกคลอน มันจะมีเว้าเว้า มันจะอะไร ไม่ต้องตกใจ นั่นคือจิตมันจะเข้าสู่ความสงบ ฉะนั้นไอ้ที่ว่า “แต่เดิมใช้คำบริกรรมพุทโธพร้อมกับลมหายใจ แต่ตอนนี้หายใจไม่ได้นึกพุทโธแล้ว”

ถูกต้อง! ถูกต้อง! แต่ต้องมีคำบริกรรม ต้องมีที่เกาะ จิตเป็นนามธรรม ปล่อยเรื้อรังไม่ได้ ถ้าจิตไม่เกาะสิ่งใดเลย มันจะหายไปเหมือนอากาศ ถ้ามันเหมือนกับอากาศ พอมันหายไป คำว่าหายไปนี่เขาเรียกว่าจิตส่งออก เช่น เราส่งออก เราส่งไปประดิษฐ์ไป ไม่มีผู้รับ เราส่งของออกไป ส่งสินค้าออกไป ไม่มีผู้รับ โรงงานผลิตเท่าไร ส่งออกไป ถึงทะเลไป เราจะไม่ได้อะไรเลย ถ้าไม่มีคำบริกรรม แต่ถ้ามีคำบริกรรม จิตส่งออกไปที่ไหนมันมีผู้รับ

จิตนี้ปล่อยไม่ได้ ปล่อยไม่ได้ แต่เพราะเขาสอนว่าไม่ต้องทำอะไรเลย ปล่อยให้มันหายไปเลย ถ้ากำหนดทุกอย่างพิศหมด เพราะเป็นเจตนา เป็นอัตถิกลมณ โยค มันเป็นตัวปลอม มันจะเป็นฉาน ๒ มันจะเป็นฉาน ๘ ไอ้คนสอนมันไม่รู้ คนสอนทำสมาธิยังไม่เป็น ถ้าสมาธิทำไม่เป็น ธรรมะอย่ามาคุยกัน เป็นไปไม่ได้

ถาม : ถ้าตัวเรามาทำบุญคนเดียว แต่พ่อแม่ไม่รู้ พ่อแม่และน้องๆ จะได้ไหม เพราะถ้าบอกไปก็จะมีเรื่องกันว่าไปทำแต่บุญ ตัวเองจะมีดั่งคำไว้ใช้ไหม บางทีก็เลยไม่อยากรอให้ฟังว่ามาทำบุญ เพราะไม่อยากมีเรื่องกับที่บ้าน และจะอย่างไรดี พ่อแม่และน้องๆ จะได้เข้าใจการอยากทำความดีนี้ก็ได้ยาก

หลวงพ่ : ไซ้ วันนี้พูดเรื่องทำบุญไซ้ไหม ว่าสมบัติเราทำแล้ว ถ้าเป็นของพ่อแม่ เราทำพ่อแม่ก็ได้ ถ้าอุทิศส่วนกุศลยังได้เข้าไปใหญ่

ไอ้กรณีอย่างนี้ มันเป็นแบบว่าสาขบุญสาขกรรม มันมีเวรมีกรรมต่อกัน ไอ้กรณีนี้ อย่างหนึ่ง คุณดูพระรัฐบาลนะ พระรัฐบาลนี้พ่อแม่เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐีเลย พระรัฐบาลอยากจะบวช พ่อแม่ไม่ให้บวช อดอาหารเลย สละชีวิตเลย พ่อแม่กล่อมอย่างไรก็ไม่ฟัง สุดท้ายแล้วพ่อแม่ก็นึกถึงเพื่อนก็ไปพาเพื่อนมา ที่นี้ได้คุยกับเพื่อนใจ เพื่อนก็มาขอร้องให้กินข้าว ไม่กิน แล้วเพื่อนเขาว่าไม่กินต้องทำอะไร ก็ไม่กินอดให้ตาย คืออยากจะบวช ก็เลยไปพูดกับพ่อแม่ ถามพ่อแม่

นี่คำถามนี้ไง คนฉลาดนะถามพ่อแม่ว่าอยากเห็นหน้าลูกไหม อยาก ก็รักลูกไง ถ้าอยากเห็นหน้าลูกต้องให้ลูกบวช เพราะเพื่อนกับเพื่อนเขารู้จักกัน ถ้าไม่ให้บวช รับประกันได้เลยว่า พระรัฐบาลนี้จะอดข้าวตาย แล้วตายเลย ถ้ารักลูกก็ต้องให้ลูกบวช ถ้าไม่รักลูก ก็อยู่กันอย่างนี้ ลูกตายเด็ดขาด นี่เราจะบอกถึงความขัดแย้งของพระรัฐบาลเห็นไหม พอพระรัฐบาลออกบวช พระรัฐบาลเป็นพระอรหันต์เลย

ฉะนั้นเรื่องในบ้าน ถ้าเราทำของเราแล้วเป็นบุญกุศล เราทำแล้วไม่เหนือกำลังของเรา เราก็ทำของเรา แต่พระพุทธเจ้าสอนไว้อย่างนี้ พระพุทธเจ้าสอนไว้ว่าเราหาเงินมาบาทหนึ่ง ต้องเก็บสะสมไว้เป็นทุนสำรองแล้วหนึ่งสลึง เลี้ยงพ่อแม่หนึ่งสลึง ใช้จ่ายนี้หนึ่งสลึง เหลือแล้วถึงทำบุญ พระพุทธเจ้าไม่ได้บอกว่ามีเงินเท่าไรทำบุญให้หมด พระพุทธเจ้าไม่เคยสอนนะ พระพุทธเจ้าบอกมีเงินแล้วให้รู้จัก นี้อยู่ในนวโกวาท พระพุทธเจ้าสอนหมดแหละ แต่พระพุทธเจ้าเวลาสอนฆราวาสสอนอย่างหนึ่ง สอนพระสอนอย่างหนึ่ง เวลาพระพุทธเจ้าพูด พูดกับใคร

ฉะนั้นเราจะบอกว่าถ้าเราทำของเราแล้วเราไม่เดือดร้อน เรามีพอใช้จ่าย เรามีของเราได้ เพราะอะไร เพราะถ้าอย่างนั้นเราจะไม่ทำ นี่เราดูประเด็นนี้ก่อน แล้วประเด็นที่

ขัดแย้งกับในบ้านนี้เขาคุยอย่างไร ถ้าเขาคุยของเขาแล้ว หัวใจนี้มันสูงต่ำไง ถ้าหัวใจนั้นเป็นบุญกุศล เราก็อยากเสียสละ ใจของคนตระหนี่เขาก็อยากจะสะสมไว้ ตรงนี้เป็นประเด็นที่จะให้เกิดมีการเข้าใจกันคลาดเคลื่อน ก็จะมีผลกระทบไง ฉะนั้นแล้วเราต้องคุยอย่างนี้ด้วย

๑. สิ่งที่เราทำแล้วนี่มันเดือดร้อนไหม แล้วเราทำแล้วนี่มันไม่กวนใครใช่ไหม อย่างนี้เราทำของเรา แล้วสบายใจได้เลย แต่ถ้ามันเป็นปัญหา เราก็ต้องทำให้เรารู้สึกก่อนว่า อย่างนั้นเถอะ แล้วพอดีเสร็จแล้ว ในพี่น้องต่างๆ ที่เขาจะว่าเรา เขาก็ว่าเราไม่ได้

ถาม : ๒. เวลานั่งสมาธิทำไมมันเหมือนมีอะไรจะพยายามดันออกมาจากหัวเรา และทำไมรู้สึกเหมือนตัวเรามันจะไม่หันหน้าไปอยู่ในทิศทางที่เราตั้งใจตั้งแต่วินาทีแรก

หลวงพ่ : เมื่อก็บอกแล้วใช่ไหม บอกเวลานั่งสมาธิไปนี่ ถ้าจิตมันจะเริ่มมีหลักมีเกณฑ์ หรือจิตมันเริ่มปฏิบัติไป มันจะมีอาการปรับตัวอาการไหว นี่ไงเห็นไหม เวลานั่งไปนี่มันจะมี มีทุกคน มีมากมีน้อยมีเป็นอย่างไร

ฉะนั้นเวลานั่งสมาธิไป มันเหมือนมีอะไรพยายามดันออกมาจากหัว มันมีอะไร ตื้อๆ ตื้อๆ ยิ่งน้ำลายนะ พอเวลานั่งคุยกันปกตินะ พอนั่งสมาธิ อึก อึก กลืนทั้งวันเลย พอเลิกนั่งสมาธิหายแล้ว แปลกหรือเปล่า ไอนี้มันเป็นเรื่องธรรมดา

แต่จิตนะพอมันรับรู้อะไรปั๊บ มันจะฝังลงที่จิต เหมือนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ถ้าโปรแกรมมันมีนะ เราเคย์เข้าไปมันจะออกทันทีเลย พอจิตนี้มันฝังใจกับอะไร แล้วพอน้ำลาย อึก อึก อึกนี้ พอเวลาแก้นะ อึกก็ช่างมึง อึกก็ช่าง แล้วเราก็ตนมันไปนะ พอมันหายไปมันก็ไปแสดงออกอาการทางอื่น

อาการที่มันแสดงออกมา ดันออกมาทางหัวนี้ไม่มีอะไรหรอก เหมือนกับเรานั่งเห็นไหม ทางกายนะ เรานั่งทับ นี่เห็นไหมเลือดลมมันไม่เดิน มันก็ปวดเป็นธรรมดา ฉะนั้นอาการที่มันดันขึ้นไป ถ้าทางกายมันก็ว่าลมมันดัน แต่ถ้าลมมันดัน นี่มันเป็นเรื่องของทางร่างกายนะ

แต่ถ้าเป็นเรื่องอุปาทานถือว่าจิตนี้ สัญญานี้มันจับ พอสัญญามันจับนี้ที่ว่า มาร เอย เธอเกิดจากความดำริของเรา แล้วกิเลสนี้มันคอย กิเลสคือมาร คือจะทำให้การภาวนาของเรา คือทำให้ความตั้งใจของเราลี้มเลวไปทุกอย่าง นี่การลี้มเลวนี้มันอยู่ที่อุบาย อุบายว่าจะเกิดอาการอย่างนั้น โอ้ยไม่ได้ละ พรุ่งนี้เช้าจะไปทำงานนะ นี่ อู้อย่างไม่ได้เก็บของนั้นเลยนะ อู้ย มันเป็นอุบาย นี่คืออุบายของกิเลสจะให้เราเลิกใจ อุบายของกิเลสจะทำให้เราลี้มเลวตลอด

ฉะนั้นอาการคันอาการต่างๆ นี่ ถ้ามันเป็นเรื่องของจิตมันเป็นอีกอย่างหนึ่ง แต่ถ้าเป็นเรื่องของร่างกาย คือสรีระของร่างกาย มันเป็นเรื่องของทางการแพทย์ ถ้าทางการแพทย์ของเรานะ เราจะเช็คร่างกายของเราก่อน เวลาปฏิบัติ ๑.ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ จะปฏิบัติตลอดรุ่ง ไม่ยอม เป็นอย่างไรก็เป็นกัน แต่ถ้ามันมีอาการเจ็บไข้ได้ป่วย ทำไม่ได้ เราควรจะรักษาไว้ ทำเท่าที่พอประมาณ เราต้องดูกำลังของเราไป

อย่างเช่น อดอาหาร มีพระอดอาหารนะจนซ็อกเลยที่บ้านตาด เขาก็เอาไปบอกหลวงตา นึกว่าหลวงตาจะชมนะ หลวงตาใส่ขาดเลย คุณจะทำปฏิบัติ แล้วคุณก็รู้กำลังของตัวเองนะ เราจะอดอาหาร เราจะตั้งอะไร เราก็ต้องรู้กำลังเราสิ กำลังของเรานี้เราจะทนได้กี่วัน กำลังของเรา เราปฏิบัติเราก็ต้องรู้กำลังของเราใช่ไหม รถเรานี้ เราใช้รถเรา เรารู้ว่ากำลังรถเรามีเท่าไร จะบรรทุกหนักขนาดไหน รถเรามีน้ำหนักขนาดนี้ บรรทุกของได้ขนาดนี้ เราก็บรรทุกพอซัก ๙๐-๙๐ เปอร์เซ็นต์ พอให้รถเราทนได้ รถเราบรรทุกได้ขนาดนี้ อัดเข้าไป ๒๐๐-๓๐๐ เปอร์เซ็นต์เลย มันก็พังนะสิ อันนี้เวลาปฏิบัติมันต้องมีคำนวณอย่างนี้ด้วย

ฉะนั้นสิ่งที่มันดันออกมาคืออาการของใจทั้งนั้น แล้วอาการหลัก หลักมันคือเป็นอย่างนี้ แต่การแสดงออกนี่ร้อยแปดเลย ฉะนั้นเวลานั่งสมาธิแล้วมันเหมือนมีอะไรนี้ มันเหมือนมีเห็นไหม ถ้าพุทโธก็พุทโธเฉยๆ พอพุทโธไปเรื่อยๆ นี่มันจะดัง มันจะไปฟอก สิ่งที่จิตมันจับไว้ เหมือนกระดากจับ มันจับสิ่งใดไว้ นี่มันก็จะไปฟอกกว่าที่เอ็งจับมานี้ไม่มีปัญหา พอมันไม่มีปัญหาก็จับ

นี่ก็เหมือนกัน พอพุทโธ พุทโธแล้วเคลื่อนไป พุทโธเฉยๆ นี่แหละ มันจะรับรู้ก็พุทโธเฉยๆ พุทโธ พุทโธ มันจะไปรับรู้ พุทโธ พุทโธ จนมันไม่มีอะไร ก็เออ นั่นไม่มี

อะไร มันไปฟอก มันไปเกลื่อน มันไปลบข้อมูลในใจปึบอาการนี้ก็หาย พออาการนี้หาย เรายังมีกิเลสอยู่ใช่ไหม มันจะเกิดอาการใหม่ มันเกิดอีก มันจะเกิดอาการใหม่ แต่พอเกิดอาการใหม่ เราเคยแก้อาการนี้ได้แล้วนะ อาการใหม่ก็ใช้หลักการแก้ด้วยวิธีนี้เหมือนกัน มันจะแก้ด้วยวิธีนี้เหมือนกัน

นั่งไป ไอ้สิ่งนี้ นี่จะทาสมาสมาธิ กิเลสมันก็หลอกได้ขนาดนี้ กิเลสมันจะหลอก มันจะเอาข้อนี้มาอ้าง อ้างทุกอย่างเลย อู๋ เวทนาเกิดแล้ว อู๋สู นั่งไปนี่เดี๋ยวปวด น่าดูเลย พอปวดขึ้นมาเนี่ย คิดไปนี่ปวดเป็น ๒ เท่า ๓ เท่า นี่คือการลองผิดลองถูก จิตของคนที่ไม่ปฏิบัติ กิเลสมันหลอกไปเรื่อยๆ แต่เราปฏิบัติมา เวทนานี้ ๗ ชั่วโมง ๘ ชั่วโมง ชัดกันจนเวทนาหายหมด ทุกอย่างหายหมดเลย พอมันเกิดข้างหน้านะ โอ้ยทำมาแล้ว เหมือนคนชำนาญการทำอาหาร โอ้ย แงงอย่างนี้แงงมาทุกวันแล้ว สบายมาก มาเลย มาเลย กลับตาแงงได้เลย

นี่ก็เหมือนกันพอเวลาเวทนาจะเกิดนะ เวทนาเอาอะไรมาเกิด ตั้งสติเลย ไหน เวทนา ไหนสู้กับมัน จบหมด ถ้ามันผ่านแล้วนะ มันมีปัญหา มันมีการยืนยันจากสันติภูฏิกโก มีการปฏิบัติที่ตัวเองยืนยัน มันจะเคลียร์ตรงนี้ได้หมดเลย แต่ถ้าเรายังไม่ได้ก็อย่างนี้ ยังจับปลัดจับผลูนี้ มันจะเป็นอย่างนั้น นี่จะเป็นอย่างนั้นไง มันก็จะเป็นอย่างนี้ไปเรื่อยๆ พอถึงที่สุดแล้วจบ พอจบแล้วจิตมันปล่อยอาการปล่อยขั้น ๕ ปล่อยสัญญาธาตุที่ออกไปรับรู้ หดเข้ามาเป็นตัวมันเอง “ตักแต่ว่ารู้” ตักแต่ว่ารู้ รู้ละเอียด ไม่ใช่รู้ด้วยความคิด ไม่ใช่รู้ด้วยสัญญา ไม่ได้รู้ด้วยรับรู้ ไม่ได้รับรู้อะไรเลย แม้แต่ร่างกายนี้ยังไม่รับรู้เลย อายตนะ แม้แต่เสียงใครมาตะโกนที่หูก็ไม่ได้ยิน

มีพระองค์หนึ่งอยู่ด้วยกัน นั่งสมาธิจะจิตมันลง ฟ้าผ่า เปรี๊ยะ! จนเรียบร้อยหมดแล้วนะ เขาออกมา เขาบอกว่า เฮ้ย เกิดอะไรขึ้นนะ เขาไม่รู้ว่าฟ้าผ่านะ ฟ้าผ่า เปรี๊ยะ! เลยนะ มันเป็นสมาธิอยู่ไม่ได้ยิน ไม่รู้เรื่องเลยละ พอออกจากสมาธิมา นั่นอะไรนะ เขามีอะไรกัน มึงจะตายเอา ฟ้าจะลงหัวมึง นี่มีสมาธิเห็นไหม

นี่ก็เหมือนกันเวลามันหด มันเป็นนะ ไม่รับรู้อะไรเลย พอไม่รับรู้ปั๊บ สิ่งที่ยังเกิดขึ้นมาเนี่ยมันจะปล่อยไป เฟื่องเกียรตินี้อยู่ในเกียรเห็นไหมมันจะมีกำลัง ธรรมชาติความคิด

กับพลังงานนี้มันอยู่ของมันอย่างนี้ อยู่ในเกียร์ ความคิดนี้มันต้องมีของมันตลอด พุทโธ พุทโธ พุทโธจนมันปล่อยเกียร์ว่างหมดเลย นั่นละคือสมาธิ

ฉะนั้นพอมันจะปล่อยนี้ อู้อู มันก็ต้องมีอาการอย่างนี้ นี่ผู้ที่ปฏิบัติมันก็ตกใจ มันก็มีอาการอย่างนี้นะ แต่ถ้าอย่างเรานี่หล้าปากคอก ปัญหาที่เราตอบๆ อยู่ทุกวันนี้ หลวงตาบอกไม่ใช่ปัญหา คือมันเล็กน้อยเกินไป ปัญหาที่เราตอบๆ ทุกวันนี้หลวงตาไม่ตอบ ท่านบอกไม่ใช่ปัญหา ท่านจะให้ภาวนาจนเกิดปัญหาแล้วท่านจะแก้ เพราะอะไร เพราะท่านนั่งฟังมาเป็นหลายสิบปี ไอ้ของเรามันเพิ่งเปิดร้านใหม่ เราตอบเยอะ แต่ตอบขนาดไหนก็แล้วแต่ เหนื่อยนะ

ที่เราตอบนี้เราจะตอบให้หลากหลาย แล้วเอาเข้าไปอยู่ในเว็บไซต์ ต่อไปใครมานะมึงไปเปิดเอาในเว็บไซต์เถอะ ไปเปิดเอาในเว็บไซต์นะ เพราะนี่เราทำเหมือนกับเวอร์ชัน เหมือนกับที่หลวงตาทำก็คือผลงานของหลวงตา หลวงปู่มันทำก็เป็นผลงานของหลวงปู่มัน อันนี้เป็นเราทำ เราตอบด้วยประสบการณ์ของเรา เห็นไหมจริตนิสัยของแต่ละคนมันไม่เหมือนกัน ฉะนั้นเราตอบด้วยประสบการณ์ของเราเพื่อประโยชน์กับโลก

ฉะนั้นสิ่งนี้ สิ่งที่ว่าที่ตอบ เราพูดไว้เดี๋ยวจะหาว่า เอ๊ะ มันเหมือนกับว่ามันเป็นเรื่องเล็กน้อย เรื่องที่ไม่เป็นเรื่อง เรามาพูดให้มันเป็นเรื่อง อะไรทำนองนั้น ถ้าพระเขาก็อ้อ เรื่องอย่างนี้ก็ตอบนะ เรื่องไม่เป็นเรื่อง ก็พูดให้มันเป็นเรื่องขึ้นมา แต่นี่มันเป็นเรื่องปฏิบัติ

โยม : ถ้าเกิดเรากำหนดแล้วก็ดู ใช้พุทโธกับลมหายใจเฉยๆ แต่เราอยากลองดูว่าบางทีเราฟุ้งซ่าน คิด หรือว่าพลอสติ เราอยากจะทำให้ความมีสติมีมากขึ้น เราก็เลยลองตามลม เข้าออก แล้วกำหนดสติตามลมนั้นนะคะ ตามวิถี ทีนี้พอไปฟังเทศน์หลวงตา หลวงตาบอกว่า จะไปตามทำไมให้มันเพิ่มภาระอีก

หลวงพ่ : ไซ้! ไซ้! เราก็จะพูดอย่างนั้นละ เราจะพูดอย่างนี้ สมมุติว่าถ้าเราขาดสติใช้ไหม เราพุทโธไซ้ไหม เรากำหนดลมหายใจนี้ แล้วถ้าเราจะเปลี่ยนแปลง อย่างที่พูดเมื่อก็ทั้งอย่างใดอย่างหนึ่งไซ้ไหม หรือเราเปลี่ยนแปลงอุบาย แต่ถ้ามารตามอย่างนั้น ถ้าหลวงตาบอกไม่ให้ตาม แล้วถ้าตามแล้วนะ เราจะบอกว่าตามไปตามมา ตามมาตามไป พอตามขึ้นไปแล้วนี้ มันเหมือน

๑.เพิ่มภาระ

๒.ถ้ำมันเคยตามอย่างนี้แล้วนี้ เหมือนพับผ้า เราพับผ้าจนเรียบร้อย คือการพับผ้าเสร็จใช้ไหม ไอนี้พับผ้าเสร็จแล้ว แล้วเราข่มผ้าวางไว้ จะไปพับผ้าได้ไหม

ไ้การตามมันเคลื่อนอยู่นี้ แล้วเราเคลื่อนอยู่จนเคยชิน เหมือนข่มผ้ากองไว้ แล้วผ้าจะเก็บจะพับได้ไหม การพับผ้าต้องพับให้ผ้ามันเรียบใช้ไหม เรากำหนดลมหายใจจนกว่าลมมันจะสงบ หรือเราพุทโธจนสงบ แล้วการเคลื่อนไปเคลื่อนมา อาการไวนี้มันสงบไม่ได้หรอก นี่อันหนึ่งนะ

อันที่ ๒ หลวงตาบอก ถ้ำมันไปนี้ เราจะบอกว่ามันจะเคยตัวไ้ แล้วพอเคยตัวนะ อย่างที่พูดเมื่อกี้ กิเลสมันจะหลอก กิเลสนะ ถ้าสมมุติว่าเราพุทโธ หรือใช้ลมหายใจ เพื่อเป็นความสงบได้ สิ่งนี้มันจะมาเราได้ พอมันเคลื่อนอย่างนี้ปั๊บนะ มันแบบว่ามันหยาบออกมาใช้ไหม กิเลสบอกอันนี้ดี คือกิเลสมันจะบอกเราให้ถอยจากสิ่งที่ละเอียดยมาอยู่ที่หยาบ หยาบ หยาบจนเ็งต้องออกไปข้างนอก เ็งจะลัมไปเลย

ฉะนั้นถ้าเราจะย้อนศรกิเลส อะไรที่มึงไม่พอใจ อะไรที่มึงไม่ชอบ กูจะดันกับมึง แต่ถ้าอย่างนี้มา มันหยาบออกมาใช้ไหม

โยม : มันไม่ได้อยากออก แต่เรา...

หลวงพ่อ : มันหยาบ มันหยาบออกมา เออไม่ใช่อยากออก หยาบออกมา หยาบกับละเอียดย ถ้าละเอียดยมันก็ต้องดีกว่าหยาบ จิตละเอียดยขึ้นมาทุกอย่าง เพราะมันจะเข้าสู่ความสงบ แต่ถ้าหยาบออกมาคือห่างจากสงบออกมา

โยม : มันไม่ได้ช่วยให้เกิดผลดีในเรื่องของสติที่ดีขึ้น

หลวงพ่อ : สติไม่ใช่สมาธิ สตินะ หลวงตาบอกสติต้องการในทุกสถานทุกเมื่อ สติทำงาน พุณนี้ก็ต้องสติ ทำงานก็ต้องสติ แต่สติคือสติ แต่สตินี้ ถ้าไม่มีสติสมาธิเกิดไม่ได้ แต่สมาธิไม่ใช่สติ

ฉะนั้นถ้าเราไปเน้นสติ นั่นมรรค ๘ ใจ มรรค ๘ มรรคสามัคคี มรรครวมตัว สมุจเฉตปหาน นี่ถ้าสติ สตินะ เราเคยอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ นั่งภาวนากันนี่ แล้วเราก็นั่ง มันเหมือนกับนั่งเพ่งใจ พอออกมาแล้ว

“ไอ้หงบ มึงทำไมนั่งตัวเอียงๆล่ะ”

“ไอ้โฮ โม่เลยนะ มันโสมคเลยนี่ ไอ้โฮโครงกระดูกนี่โสมคเลยนะ”

“นี่ใจ สมาธิมีมากเกินไป ต้องใช้ปัญญาเยอะๆ”

คือให้คิดเลย ไม่ให้อยู่ในสมาธิเลย ฉะนั้นเวลาถ้าสมาธิมากเกินไป เราจะให้มันแปรสภาพมันก็ไม่แปร มันมรรค ๘ เห็นไหม ความสมดุลของมันเห็นไหม ทีนี้พอมานั่ง สติตัวเดียว เออสติมันดี มันเด่นที่สติ ถ้าสติมันเด่นที่สติ แล้วสติมันจะเป็นสมาธิใหม่ละ เห็นไหม

แต่สติสำคัญไหม สำคัญ แต่เราทำสติ เราตั้งสติ กำหนดพุทโธหรือกำหนดอะไรก็ได้ แล้วแต่เพื่อสมาธิ แต่เราไปเน้นสติเด่น เหมือนกับเอาตัวคัมมาให้ เขาเอาเงินมาให้ล้านหนึ่ง เศษตัวคัมคเลย กับเช็ดใบหนึ่งนะ กับเหรียญบาทล้านหนึ่ง ไอ้ เหรียญบาทแบกไม่ไหว นะ ไอ้โฮ ล้านบาทนี้แบกไม่ไหว แต่ถ้าเราแลกมาเป็นเช็ดละ เห็นไหมใบเดียว สติ สมาธิ ปัญญา ต้องดีขึ้น

โยม : เช่นอย่างที่อาจารย์สอนว่า เอาสมาธิก่อนดีกว่า เพราะมันจะทำให้เบา และก็ไม่ต้องลากมาก ไม่เหนียวมาก

หลวงพ่ : ไซ้ ถ้ามีสมาธินะ ทำให้จิตสงบนี้แหละ ไม่ต้องสมาธิมาก พอจิตสงบแล้ว ให้ใช้ปัญญาเลย พอเรามีสติอื่นๆ เราใช้ปัญญา เพราะปัญญาตัวนี้มันจะกลับมาทำให้สมาธิที่ดีขึ้น เร็วขึ้น สมาธินี้ อย่างเช่นคนถือศีล คนถือศีลต้องมีปัญญานะ ถ้าเราถือศีล แล้วไม่มีปัญญา ศีล ๕ นี่เกร็งนะ ไอ้โฮผิด ถ้าถือศีล ๕ นั่งเลย ไม่ลุก เดี่ยวผิดศีลไม่ยอมลุกเลย แต่ถ้าเป็นปกตินะ เรามีปัญญา อ้าว ก็ลุกเดินปกติใช้ชีวิตประจำวันไป ไม่มีเจตนา ไม่ได้ตั้งใจทำผิดมันก็ไม่ผิด เขามีปัญญา

ฉะนั้น เรื่องสติเห็นไหม เราก็ต้องมีปัญญาของเราควบคุม เรื่องสมาธิเราก็ต้องมีปัญญา แล้วถ้าสมาธิดีขึ้น ปัญญามันละเอียดขึ้นมา ฉะนั้นพอมิปัญญาขึ้นมา พอมิสติมีความสงบแล้ว เราใช้ปัญญาได้เลย ปัญญามันจะเข้ามาทำให้สมาธินี้ง่ายขึ้น คือมันมีเหตุมีผลมันจะตรวจสอบกัน

โยม : (เสียงถามไม่ชัด)

หลวงพ่ : ถ้าสมคุณนะ พอสมคุณอย่างที่ว่ามรรค ๘ สมคุณ เราถึงบอกให้หลวงตาบอกว่า โลกนี้เขาไม่รู้จักภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการภาวนา เพราะภาวนามยปัญญาคงเกิดต่อเมื่อมรรค ๘ สมคุณ พอมรรค ๘ สมคุณนี้มันจะเกิดธรรมจักร มันจะหมุน พอมันจะหมุน นี่มรรคสามัคคี ความสามัคคีของมรรค ๘ แล้วรวมลงสมุจเฉตปหานฆ่ากิเลส นี่ภาวนามยปัญญา

แต่ที่เราคิดกันนี้มันมีส่วนใดส่วนหนึ่งหนักกว่ากัน คือมรรค ๘ ใช่ไหม มรรค ๘ คือคำริชชอบ งานชอบ เพียรชอบ ปัญญาชอบ มันสมคุณของมันนะ แล้วมันรวมตัว โอ้โฮ นี่ภาวนามยปัญญา ถ้าจะเห็นตอนนั้นจะเป็นโสดาบัน

โยม : ถ้าเราจะประคองมันไป สมมุติจะนะ ให้มันได้ในขณะที่เราไม่ได้อยู่ในวัดละ เพราะเราออกมา ความต่อเนื่องมันต้องมี เราจะรักษานั่นเอาไว้ได้อย่างไร

หลวงพ่ : ตั้งสติตั้งสมาธิไว้ ไปอยู่บ้านก็ต้องมีมรรค ๘ มาอยู่วัดก็ต้องมีมรรค ๘ ไม่ใช่ว่าประคองมรรค ๘ ไว้ที่วัด พอออกไปที่บ้านมีมรรค ๖ มรรค ๗ ไม่ใช่ อยู่ที่วัดก็มีมรรค ๘ ไปอยู่ที่บ้านก็ต้องมีมรรค ๘

ทีนี้เราพูดคำนี้มาเราไม่ให้กิเลสมันหลอก ถ้ามันโดนกิเลสหลอก คนจะน้อยใจว่า ที่วัดมันจะดีกว่าที่บ้าน ที่บ้านก็คือเรา ที่วัดก็คือเรา ที่ไหนก็คือเรา เราสำคัญที่สุด ฉะนั้นอยู่ที่วัดก็มีมรรค ๘ อยู่ที่บ้านก็มีมรรค ๘ นอนบนเตียงก็มีมรรค ๘ เพราะชีวิตของเรา ชีวิตของภุคค์ มรรค ๘ หรือว่าสิ่งต่างๆ นี่มันอยู่ในหัวใจของเรา เราจะอยู่ที่ไหนมันก็คือมรรค ๘ อยู่นี่มันคือเพศ เพศของสมณะ เพศของภุคค์ ใช้อะไรนี่มันเป็นเพศ

ฉะนั้นบอกว่ามันจะไปอยู่ที่พระ ทุกอย่างอยู่ที่พระ ไม่ใช่ ถ้าเราคิดอย่างนี้ นิกิเลส มันจะคอยหลอก เราคิดแล้วจะน้อยใจ ถ้าเราไปอยู่วัดครบมันก็จะเป็นมรรค ๘ ไปอยู่ที่ บ้านก็เหลือแต่มรรค ๗ นี่มันก็จะน้อยใจนะ นิกิเลสมันค่อยๆ แหย่ ฉะนั้นแล้วเราอยู่ที่ ไหนก็มรรค ๘ แล้วใช้ปัญญาของเราฝึกไปอย่างนี้

คำถามนี้ยิ่งกว่านี้อีกเมื่อก่อนนะพวกลูกศิษย์นี้ หลวงพ่อพูดบ่อยมากเลยว่ามีมรรค สมดุล มรรคสมดุลนี้สมาธิแน่นักเท่าไร ปัญญาแน่นักเท่าไร เขาจะคิดแบบ วิทยาศาสตร์ไง แล้วจะมาดวงเลยนะ แล้วจะมาผสมกันให้มรรคมันสมดุล แล้วก็เครียด เราก็บอกว่ามันจะบ้าเหวอ เพราะมรรค ๘ ของแต่ละคนมันก็ไม่เท่ากัน

โทสจริตนี้มันก็ต้องมีมรรค ๘ ที่มันจะควบคุมโทสะ โมหะจริตนี้มรรค ๘ นี้ มรรค ๘ ไม่เท่ากันนะ พอมรรค ๘ ไม่เท่ากันปั๊บ ความสมดุลของมรรคไม่เท่ากัน ไม่เท่ากันหมายถึงว่าคนกิเลสหนานี้ มันต้องพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ จนสมดุล จนมันถอน รากถอนโคน แต่คนที่มันละเอียดอ่อน มันใช้ปัญญาไม่ก็รอบมันก็ถอนได้ ไม่อย่างนั้น มันจะมีอุปปาทิปัญญาที่ปฏิบัติง่ายปฏิบัติยากเหวอ

เหมือนกับคน นิสัยเห็นไหม บางคนจีโกธ หรือบางคนนี่ บางคนพ่อแม่รู้สอน ลูกนี้ บางคนนี่จู้จี้จ้านะมันก็ไม่คิด บางคนบอกที่เดียวนะ แล้วบอกมากไม่ได้นะ บอกมากเขาจะเสียใจหาว่าพ่อแม่ไปว่าเขานะ ถ้าคนฉลาด บอกเขาที่เดียวนี้เขาจะ เปลี่ยนแปลงเลย ถ้าคนไม่ฉลาด บอกแล้วบอกอีกๆ นะ ก็แม่ไม่บอก โอ๊ย ญบอกทุกวัน เลย ก็บอกว่าแม่ไม่บอก แม่ไม่บอก

นี่ แล้วนี่ไอ้มรรคมันก็คนละมรรคแล้วเห็นไหม ความคิดต่างคนละความคิดแล้ว นี่เราก็บอกว่าสูตรสำเร็จไม่มี ใครสอนสูตรสำเร็จนะ คนนั้นไม่ใช่อาจารย์ ถ้าใครสอน สูตรสำเร็จ คอมพิวเตอร์มันสอนให้มันดีกว่า คอมพิวเตอร์มันไปกดมันออกมาตลอดเลย แล้วอาจารย์ของคนสอนคน สอนเป็นสูตรสำเร็จไม่มี พระพุทธเจ้าไม่เคยสอนสูตรสำเร็จ วิธีการทำความสงบ ๔๐ อย่าง วิธีการของปัญญาไม่มีขอบเขต หลวงตาบอกปัญหานี้ ข่าย ของปัญญาไม่มีขอบเขตเลย คิดได้ทะลุปรุโปร่ง สู้ได้เต็มที่เลย ปัญญาไม่มีขอบเขตเลย

โยม : หลวงพ่อ แล้วที่ครูบาอาจารย์เขาจะสอนว่า การทำความเพียรหรือการ เพียรพยายามนี้ ต้องให้ทำให้งี้ ทำให้งี้ นี่ ถ้าเราเคยทำแบบโอ้โฮ อุกฤษณ์มา สมมุติใน

ความรู้สึกเรา เรามัน โหดสำหรับเรามากแล้ว พอเราไปวัดอีก เราก็ต้องทำให้ยิ่งกว่าครั้งที่แล้ว หรือน้อยกว่าครั้งที่แล้ว

หลวงพ่ : น้อยกว่าหรือยิ่งกว่านี้ มันสำคัญที่จิตเราสงบไหม ผลมันตอบขึ้นมาในเวลานั่งสมาธินี้ ทุกคนตั้งเวลาเลยชั่วโมงหนึ่ง แล้วถ้าเกิดเรานั่งไปสัก ๒ นาที เกิดสงบแล้วละ บางคนตั้งไว้ชั่วโมงหนึ่ง ชั่วโมงครึ่งยังไม่ลงเลย ฉะนั้นเวลาเรานั่งสมาธิ ให้อธิษฐานให้ยิ่งหรือกาลเวลานี้มันเป็นโอกาส เหมือนบอล บอลนี้นะถ้าเวลายังไม่หมดยังมีโอกาสได้แก้ตัวใช้ใหม่ ถ้าหมดเวลาก็จบ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรานั่งให้นานนี้ มันก็คือเวลาไง เราได้เอาเวลาที่ได้อะ ที่นี้มันไม่ใช่สงบไม่สงบอยู่ที่เวลานั้นนะ มันสงบหรือไม่สงบอยู่ที่จิตเราต่างหากละ ฉะนั้นคำว่าทำให้ยิ่ง คือทำให้ต่อเนื่องคือทำอย่างนี้ ครูบาอาจารย์สอนอย่างนั้น นี่ยังดีนะ เราฟังลูกศิษย์บ่อยมาก ไปหาหลวงปู่ลี เวลาไปหาหลวงปู่ลีไปถามการแก้ปัญหา หลวงปู่ลีบอกว่า “ง่ายนิดเดียวเลย นั่งตลอดรุ่งก็รู้เอง” หลวงปู่ลีนี้ ถ้าไปหานี้ ใครๆ ก็รู้ ถ้าใครไปถามปัญหานะ เอ็งนั่งพุทโธตลอดรุ่งก็จบ หลวงปู่ลีตอบอย่างนี้ตลอดเลย

นี่ทำให้ยิ่ง เพราะเวลาของท่าน ท่านทำของท่านมาอย่างนี้ คือท่านจริงจังของท่าน ท่านตรวจสอบตัวของท่านเอง ถ้าใครไปถามปัญหาเรื่องภวานานะ “นั่งตลอดรุ่งก็รู้ ต้องตลอดรุ่ง” จบเลยที่เอ็งถามนี้เอ็งจะรู้เองหมดเลย คือพอเรานั่งไปเวทนาจึงจะเกิด ทุกอย่างก็จะเกิด ถ้าเราจะอยู่ได้นี้เราจะต้องบริหารมันได้ เราจะต้องควบคุมมันได้ เราต้องทำมันได้หมดละ ถ้าเราทำได้หมดแล้ว จบ ไม่ต้องไปถามหรอกเพราะเรารู้แล้ว

ท่านบอกเลยว่าให้นั่งตลอดรุ่ง แล้วจะรู้เอง แล้วมันจะไม่ถามเลย ไม่ถามเพราะมันรู้ มันรู้ขึ้นมา แต่ที่เราไม่รู้ขึ้นมาเราถึงถามใช้ใหม่ ปัจจุบันนี้ ถ้าเราทำตลอดรุ่งนี้ อย่างที่หลวงปู่ลีสอนนะ พอรู้ขึ้นมาแล้วนะ นี่ใจหลวงปู่มันถึงบอกใจ อยู่ต่อหน้าพระพุทธรูปก็ไม่ถาม เพราะเรารู้ขึ้นมาแล้วนี่จะไปถามใครละ ไอ้ที่ถามอยู่เพราะไม่รู้ไง นี่หลวงปู่ลีตอบ

สติ ใช้ พอเราไปตั้ง เราไปคิดอย่างนี้เอาแต่สติ พอมีสติแล้วเกิดสมาธิ พอเกิดสมาธิฝึกไป แล้วเกิดอย่างนี้เป็นขั้นเป็นตอน ไอ้ที่เราพูดเราย้ำเราจะให้พวกโยมเห็น เพราะหลายคนตอนนี้หลายคนมากนะมาภาวนาที่นี้ พอมันอันธูแล้วมันไปไม่ได้ แล้วเรา

บอกให้พุทโธ เขาพูดเอง หลายคนก็พูด ๒-๓ คนนั้นพูดอย่างนี้เลย พอหลวงพ่อบอกนี้มันก็แบบว่า “เราผ่านพุทโธมาแล้วนะ ทำไมต้องกลับไปพุทโธอีก เพราะปัญญามันเพริศแพรวไปแล้วนะ เพียงแต่พอมันไปคันเฉยๆ ก็นี้กว่าปัญญามันต่อไปไง” เขาไม่เชื่อ

สุดท้ายเขาพูดเองนะ ตัดสินใจเลย “ลองคู่อีกสักทีเถอะวะ” กลับมาพุทโธ พุทโธ พอพุทโธจิตสงบปั๊บ ปัญญาที่มันเคยได้แล้ว พอจิตมันเป็นฐานขึ้นมาปั๊บ ปัญญามันจะส่งต่อ พอส่งต่อปั๊บไอ้โฮ กลับมานะ ทีแรกก็ไม่เชื่อหลวงพ่อบอก พอมันจนตรอกก็เลยลองๆ คู่อีกทีหนึ่ง กลับมาพูดอย่างนี้ทั้งนั้น

พอมันลง โธ มันก็เหมือนเรานี้แหละ เรามีเงินบาทหนึ่ง เราซื้ออยู่บาทหนึ่งบาทหนึ่ง พอเรามีเงิน ๑๐ บาท รากามันต้องต่างกันอยู่แล้ว พอบาทหนึ่งก็สมาธิขนาดนี้ พอ ๑๐ บาทเรามีสมาธิมากขึ้น ๑๐ บาทนี้มันซื้อของได้มากกว่าบาทหนึ่งอยู่แล้ว ทีนี้เพียงแค่มันใช้ไปใช้ไปนี้ มันใช้ปัญญามากไป พอสุดท้ายแล้ว พอปัญญามันเกิด เราใช้เงิน ๑ บาทเราพอใจแล้ว เพราะเราต้องการ ๑ บาท เราซื้อของมีค่า ๑ บาท เราซื้อแล้วไง เราก็กพอใจ

ทีนี้พอใจ พอซื้อบ่อยๆ เงินมันหมดเห็นไหม แล้วเอาเงินบาทมาซื้อแล้วมันไม่ไปแล้ว แต่พอได้ ๑๐ บาทมานะ กูซื้อได้ ๑๐ เท่า พอจิตมันสงบ พอพุทโธ พุทโธ พอปัญญามันเกิด เป็นอย่างนี้ทุกคน เพียงแต่ว่า คิดว่าตัวเองทำหมดแล้วที่หลวงพ่อบอกสอน ที่หลวงพ่อบอกสอนมาหนูทำหมดทุกอย่างแล้ว ครบเลย แต่พอพุทโธเข้าไปมันเป็นเรื่องหนึ่ง

มนุษย์คิดอย่างนี้ เพราะเราเคยคิดอย่างนี้มาก่อน เวลาครูบาอาจารย์เทศน์มาเหมือนกุลๆ แต่จริงๆ แล้วไม่เหมือน กูหลุดตัวเองตลอดเลย แล้วพอมันไปอีกทีหนึ่งนี่เราเป็นอย่างนี้มาก่อน กิเลสเป็นอย่างนี้หมด

นี่ไง จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง หลวงตาสอนบอก ใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง แล้วพอเราพูดไปนี้ แล้วทุกคนต้องอย่างนี้ ต้องปากกัดตีนถีบ ต้องหัวชนฝา แล้วไม่มีทางออก แล้วถึงบอกลองที่หลวงพ่อบอกสอนหน่อยว่า พอทำไปนะ กลับมานะ เวลาจะลา กลับบ้าน หลวงพ่อบอก กูบอกมึงแล้ว มึงไม่เชื่อกันเอง ถึงเชื่อก็บอกว่ากูทำแล้วทำแล้ว แต่

พอไปเจอจริงๆ นะ อายก็อาย ไม่กล้าบอก มันเป็นอย่างนี้ กิเลสมันเป็นอย่างนี้ กิเลสมัน
หลอกอย่างนี้ หลอกจริงๆ

ทำไปเดี๋ยวรู้ แล้วเดี๋ยวจะนั่น เนาะ จบนะ เอวัง